

DELO ŽIVLJENJE

glasilo delovne skupnosti tovarne obutve alpina žiri

LETNIK 15

STEVILKA 5

ZIRI, MAJ 1976

Ob 15-letnici glasila

V maju letos praznujemo 15-letnico izdajanja glasila ALPINE. Minilo bo torej 15 let od odločitve, da je tudi v Alpini potreben bilten, ki bo informiral kolektiv, od takrat, ko se je ta odločitev tudi uresničila. V maju leta 1962 je bilo izdano prvo tovarniško glasilo, ki je nadaljevalo svojo pot kot dvomesečnik in po nekaj letih kot mesečnik, in z naslovom DELO-ZIVLJENJE.

To glasilo je izdajal tovarniški komite alpinske mladinske organizacije, urejal pa ga je uredniški odbor. Od leta 1966 dalje pa je izdajatelj tovarna obutve ALPINA.

Vsi uredniški odbori so se trudili, da bi glasilo doseglo svoj namen: obveščati kolektiv o delu in načrtih v DO, kakor tudi v kraju in občini. Vedno je bila prisotna želja, naj bi glasilo napredovalo. Ta želja in prizadevanja so od ciklostirane oblike do leta 1970, preko ofsetne tehnike v letu 1971, pripeljale naše glasilo v letu 1972 v časopisno obliko, ki je vsekakor zanimivejša za bralca. Glasilo se je povečalo tudi po obsegu.

Kaj pa vsebina? Trudili smo se, vemo pa, da nismo povsem uspeli. Nismo zadovoljili vseh želja in potreb po informiranju. Podjetje se je razvijalo in vsi smo bili vse bolj obremenjeni. Za časopis smo delali ob svojem rednem delu. Velikokrat predvidenega sestavka za časopis nismo dobili, ker sodelavec, na katerega smo se obrnili ni imel časa, da bi ga napisal. Premalo je bilo tudi samoiniciative, se pa stanje v tej smeri boljša in uredništvo prejema tudi prispevke, za katere ni bilo potrebno predloga uredništva. V tej smeri nadaljujmo! Zavedajmo se, da je časopis dobra možnost, da informirajo samoupravni organi, izvršilni organi, organizacije in delegacije v podjetju in izven njega.

Člani delovne skupnosti pišimo več o svojih vprašanjih, stališčih, mnenjih!

Ob uveljavljanju delegatskega sistema imajo delegati možnost informirati svoje sredine tudi preko časopisa; v to smo že zakorakali, vendar stopimo še hitreje. Osnovna organizacija sindikata mora biti pobudnik za hitrejši razvoj informiranja. Nanizala sem nekaj misli, pisali pa bi lahko o tem še mnogo.

Ob tem jubileju glasila in ko hkrati predajam uredniške dolžnosti sodelavki, se zahvaljujem vsem dosedanjim sodelavcem v uredniškem odboru in ostalim sodelavcem, ki so sodelovali pri glasilu.

Zelim, da bi glasilo še napredovalo v svoji pomembnosti in zanimivosti!

Majda Jesenko

Poslovodska konferenca v znamenju sodelovanja

V dneh od 7. do 10. aprila je bila v Umagu poslovodska konferenca za izbiro in naročanje kolekcije za jesensko-zimsko prodajno sezono 1976-77.

Naročanje smo kot doslej organizirali v treh skupinah, ker tako delo bolje poteka, poslovodje imajo boljši pregled nad skupinami obutve in je naročanje kvalitetnejše.

Domača kolekcija, zlasti salonk, je bila zelo skromna, primerna kapacitetam, ki jih imamo na razpolago za jesensko sezono. Prav zato smo naročili le dobro tretjino lanskoletnega naročila salonk. Kolekcija ženskih škornjev je bila v redu in smo tudi naročili kar lepe količine. Ker razen salonk in škornjev v domači kolekciji nismo imeli na izbiro druge obutve, smo morali izbirati med kolekcijami tujih dobaviteljev, da bo izbor v naših prodajalnah vsestranski, pa čeprav že vnaprej vemo, da bo spet padla prodaja Alpine obutve, hkrati pa se bo povečal delež tuje obutve.

Na splošnem delu poslovodske konference smo poslovodje seznanili o uspehih poslovanja v lanskem letu, o rezultatih analize ekonomičnosti poslovanja posameznih prodajal, o uspehu jesensko-zimske prodajne sezone, pa o proizvodnih problemih, modnih tendencah za prihodnjo jesen in drugem.

Kritično smo ocenili poslovanje od zadnje poslovodske konference, v kateri je poudarjeno, da je vse prešibko sodelovanje med temeljno organizacijo.

Proizvodnja in TOZD Prodaja, da se proizvodnja vse premalo ozira na potrebe tržišča. (kasnitve prodajnih rokov, nekvalitetni izdelki, da o reklamacijah ne govorimo.)

Smatram, da je bilo štiridnevno delo na poslovodski konferenci uspešno. Če bomo res dosegli boljše sodelovanje med proizvodnjo in prodajo, in ne le iskali napak enega ali drugega, bo tudi skupni uspeh boljši.

Anica GOVEKAR

Pobuda za združevanje v 125. panogi SR Slovenije

Ze takrat, ko smo podpisovali sporazum o Združenju obutvene industrije SRS, je bila dana pobuda, naj razmišljamo o nadaljnjem združevanju, od surovin do finalnega proizvoda in prodaje. Ker še nismo vedeli kako bo delovalo naše združevanje, nismo upali, da bi prišlo do nadaljnjega združevanja v krajšem času. Vendar nas je družbena orientacija pripeljala do tega, da smo začeli razmišljati tudi o nadaljnjem združevanju.

Zaradi tega smo imeli prvi sestanek na Vrhniki, 2. februarja letos. Na tem sestanku so sodelovali predstavniki delovnih organizacij, katere skrbijo za surove kože, to je: Koteks-Tobus, Ljubljana; usnjarna Vrhnika, predstavniki obutvene industrije: Peko,

Planika, Alpina in predstavnik Gospodarske zbornice SRS. Čeprav še nismo dosegli nobenih vidnih rezultatov, smo vendar vsi prepričani, da je sodelovanje take vrste potrebno. Predvsem se moramo med seboj povezovati na osnovi srednjeročnega planiranja proizvodnje in prodaje na domačem in zunanjih tržiščih. Če hočemo to doseči, pa moramo vedeti, kakšne so možnosti in programi posameznih OZD po vrstah uporabe materiala in širjenja proizvodnje. Dogovorili smo se celo, da bomo pri ruski kolekciji za leto 1977 sodelovali in pripravili predlog samoupravnega sporazuma.

Nadaljevanje razgovorov bo v prihodnjem mesecu v Planiki Kranj

Ivan CAPUDER

**Vsem delovnim ljudem
čestitamo za
1. maj - praznik dela**

Končno — gradili bomo

Ko smo se novembra odpo-vedali »dobičku« in utemeljevali, da moramo graditi proizvodno skladiščno halo, so bile stvari še tako nerazčiščene, da smo komaj upali, da bo to res. Danes pa že lahko rečemo, da gradili bomo. Zna-

na je že finančna konstrukcija investiranja in celo izvajalec del. Če bo vse teklo po predvidevanjih, bomo z gradnjo začeli s prvim junijem, hala pa mora biti odprta ob 30-letnici Alpine, to je 30. aprila 1977.

Ivan Capuder

Ali bomo pokrili uvoz z izvozom

Novi predpisi o pokrivanju uvoza z izvozom so prinesli za našo OZD mnogo dodatnih problemov. Predpis namreč zahteva, da ves uvoz sproti pokrivalo s prilivi sredstev ustvarjenih z izvozom. Poudariti pa je treba, da se pri prilivih upoštevajo le prilivi izvoza na zahodna tržišča in to tako, da se uvoz krije s sprotimi mesečnimi prilivi.

Ker pa naše podjetje proizvaja za izvoz skoraj izključno smučarsko obutev, ki je strogo sezonskega značaja, smo zaradi tega prišli v zelo velike težave. Če bi bil uvoz potreben le za obrat za izdelavo obutve, bi ne imeli nobenih posebnih težav. Proizvodnja plastike pa uporablja v celoti le materiale, ki jih moramo uvažati iz zahodnih tržišč, in mi ne moremo pokrivati z zahodnim izvozom vrednost vseh uvoženih materialov.

V primeru, da bi nam upoštevali tudi izvoz na vzhodno tržišče, bi bil naš uvoz lahko sproti pokrit s prilivi iz izvoza.

Letos do sedaj z uvozom nismo imeli posebnih težav, ker smo prilive dobivali v prvih mesecih letošnjega leta za izvoz iz zadnjih mesecev lanskega leta.

V zadnjem času ni več prilivov in tudi ne kaže, da bi v naslednjih mesecih bili, ker ni izvoza. Zato je v teh dneh nastalo veliko vprašanje, kako bomo v naslednjih mesecih lahko uvažali.

V začetku marca smo napravili na pristojne organe v Beogradu vloge, da nas smatrajo kot sezonce in da nam dovolijo dokončen obračun pokrivanje izvoza z uvozom šele ob koncu leta. Kljub temu, da smo že povsod in na vse načine posredovali in priganjali, do danes tega soglasja še nismo prejeli. Vsakič nam le obljublja, da bo zadeva rešena v nekaj dneh. V primeru, da v nekaj dneh ne dobimo ustreznega soglasja, bo zanesljivo prišlo do zastoja v proizvodnji, ker nam je banka že sedaj ustavila potrjevanje zaključkov za uvoz raznega repromateriala.

Anica COKAN

Ugotavljamo s pogledom naprej

Kolekcija za sezono pomlad-poletje je že izdelana

Večidel je kolekcija že poslana v naše prodajalne. Sedaj bomo videli, kako bo tržišče sprejelo našo obutev, to se pravi, kakšna bo ocena za naše delo. Po prvih podatkih lahko rečemo, da so se vsi modeli salonk že lepo prodajali, tako da lahko pričakujemo ugodne rezultate. Prodaja sandal še ni stekla v polni meri, ob koncu meseca pa bo že znano, kako so uspeli posamezni modeli.

V prvem tromesečju letošnjega leta smo prodali vrednostno za 10 % več obutve, Alpina obutve pa 1 % manj kot v istem obdobju lani. Vzrok za zmanjšanje prodaje naše obutve je v tem, da smo iz proizvodnega programa izključili izdelavo moške obutve. Skupne zaloge v prodajni mreži so ob koncu marca večje za 29 % od lanskega leta, od tega naša obutev za

18 %. To zalogo sestavljajo največ modeli od tekoče kolekcije, precej pa je tudi ostankov jesenske kolekcije. Ker vemo, da predstavljajo zaloge težko breme za delovno organizacijo, smo v prodaji že pregledali strukturo in bomo takoj začeli ukrepati. Kot prvo bomo organizirali prodajo obutve iz prejšnjih sezon v posameznih mestih, kjer se je ugotovilo, da je veliko povpraševanje prav po obutvi z nizkimi cenami. Tako se bo v teh centrih zbirala tista obutev, ki je že znižana, pa se zaradi desortiranosti po vseh prodajalnah ni mogla prodati.

Sezona pomlad-poletje se je šele pričela, prodaja pa je že dala naročila za sezono jesen-zima. Naročanje te obutve je bilo na poslovodski konferenci in glavna dela pri nas so že usmerjena naprej, na novo sezono.

Silva BAJT

Volja je pot

Plan kot vodilo in osnova za primerjanje uspešnosti našega dela

Že večkrat smo zapisali, da bomo postavljeni plan za leto 1976 težko dosegli. Težko predvsem zato, ker smo ukinili eno izmen v montažnem odelku 525. Prvi trije meseci v letu 1976 nam našo domnevo potrjujejo, saj smo v januarju izdelali 75850 parov, od planiranih 91980 in marca 100165, od planiranih 100740. Za prve tri mesece smo v zaostanku za 19870 parov obutve. To količino bomo nadoknadili delno že v mesecu aprilu, predvsem pa v mesecu maju. Takrat bomo ponov-

rezultati v začetku meseca maja, ko bomo pričeli s proizvodnjo v montažnem odelku 527. Na področju smučarske obutve, ki je namenjena za alpsko smučanje pa stanje ni tako, kot si ga želimo in kot ga v končni fazi tudi obvezno rabimo pri organiziranju proizvodnje. Predvidena naročila naj bi bila v velikih količinah. Vendar je do sedaj ta napoved realizirana komaj za 25 %. Zato še vedno čakamo na nova, dodatna naročila, ki bodo sigurno tudi realizirana, vendar bodo težave z izdobjavnimi roki. V šivalnici 520 smo sicer začeli s proizvodnjo te obutve, vendar ne s polno, temveč s polovično kapaciteto. V montažnem odelku 525 računamo s proizvodnjo tovrstne obutve v prvih dneh junija, nakar bo-

no organizirali izmeno v montažnem odelku 525. V tekočem letu je proizvodnja lahke obutve v rahlem upadanju, predvsem v količinah, ki so planirane za sezono jesen-zima. V velikem vzponu pa je proizvodnja smučarsko-sportne obutve, predvsem pri obutvi namenjeni za smučarje tekače. Za teško smučarsko obutev imamo v maju, juniju, juliju in avgustu rezervirano polovico razpoložljivih zmogljivosti v odelku 527, medtem ko šivalnica Col in šivalnica Gorenja vas izdelujeta zgornje dele samo za tekaško obutev. Do sedaj poteka delo normalno, dokončno pa bomo lahko primerjali predvidevanja z dejanskimi

mo kapacitete povečali ustrezno z novimi naročili.

Predvsem bomo pri izdelavi pancerjev imeli velike težave z organiziranjem dela v odelku šivalnice in v odelku plastike. V omenjenih odelkih se bo občasno pojavljala prezasedba mest kapacitet in bomo prisiljeni iskati rešitve izven naše proizvodnje s kooperacijo.

Vsekakor pa bomo v teh proizvodnih oddelkih organizirali tudi nadurno delo in delo na prosti sobote.

Ugotovimo lahko, da je na področju smučarske obutve napravljen velik korak in da je sedaj poteza na nas samih da jo uresničimo.

Jože Bogataj

Stroški poslovodske konference

Z organizacijo vsakokratne poslovodske konference seveda nastanejo tudi določeni stroški — potni stroški, dnevnice, stroški prostorov, ki so nam za delo potrebni ipd. Mnogo je bilo že pripomb, da bi poslovodske konference lahko organizirali bližje Zirov, da je organizacija n.pr. v Umagu, Poreču, M. Soboti predaleč od sedeža tovarne.

S temi pripombami se povsem strinjam, na žalost niti v Zireh, niti v Skofji Loki ni primernih prostorov za organizacijo dela treh skupin po 20 ljudi. Seveda bi tudi poslovodska konferenca n.pr. v Zireh ne stala mnogo manj kot kjerkoli drugje.

Organizacije naročanja na katerikoli drug način (ne v skupinah) pa si nikakor ne morem zamisljati. Poudariti pa moram še to, da je delo na poslovodski konferenci zelo zahtevno, tako za poslovodje kot za delavce iz prodaje, ki na poslovodski konferenci sodelujejo. Ni enostavno že sedaj naročati tisto najboljše, kar bodo naši potrošniki izbirali čez pol leta.

Za orientacijo: zadnja poslovodska konferenca je stala dobrih 5 starih milijonov (brez potnih stroškov). Mislim, da smo s svojim delom ta strošek opravičili.

Anica GOVEKAR

Odgovor na pripombo Mlinarja

Na povabilo sva se z Milko Gladek odzvale »razgovoru za urednikovo mizo« na temo VLOGA ŽENE V ZDRUŽENEM DELU. Zastopale sva šivalnico Ziri, ne pa osebno naju, kakor je obrnil tov. Mlinar v svoji pripombi. S tem je osebno napadel naju, vsem ostalim pa dal vedeti, da se v bodoče pri takih ali podobnih odgovorih na zastavljeno vprašanje ne vtikajo v pereče zadeve, kar pa le zmanjšuje VLOGO ŽENE V ZDRUŽENEM DELU.

Ce tov. Mlinar želi zagovarjati najino normo, bi dal podatke za vse delavce tistih faz, ki jih pretežno delava.

Poleg tega ženske iz šivalnice čutimo, da naše delo ni tako cenjeno kot delo v drugih oddelkih.

Poleg tega bi želela odgovore na sledeča vprašanja:

1. Koliko je bil doseg norme na strojnem zagibanju v šivalnici Ziri za prvo tromesečje letos in lani?

2. Če je podatek iz pripombe tov. Mlinarja, da sem pri 76 D h dosegla 208 N h, resničen?

Po mojem izračunu sem imela 168 D h, in 13 nadur.

Marija MLAKAR

Intervju z novim direktorjem

V Alpino prihaja novi direktor, magister ekonomije Martin KOPAC, rojen 1948.

Osnovno šolo je obiskoval v Zireh, gimnazijo v Ljubljani, leta 1971 je končal drugo stopnjo ekonomske fakultete. Od leta 1972 do 1974 je bil asistent na fakulteti za predmet Informatika. Hkrati pa je končal še tretjo stopnjo ekonomske fakultete — leta 1975.

Odločili smo se, da mu postavimo nekaj vprašanj.

Delo-življenje: Kaj ste dosedaj delali, kakšni so vaši občutki ob prihodu v Ziri?

Zelzel sem, da bi pridobil znanje v praksi, tembra 1974 odločil, da zlasti pa da bi delal v gospodarstvu, sem se ssegrem v »Gorenje« TGO v Velenju. Tam sem v sklopu službe organizacije in neposredni nadrejenosti pomočnika generalnega direktorja za splošno-organizacijske zadeve postavil koncept in delal na izgradnji informacijskega sistema delovne organizacije, ki bo imel neposredni izraz v reorganizaciji Gorenja, ki je v zaključni fazi prav te dni.

V Ziri prihajam z dobrimi občutki. Vem, da Zirovci veljajo za pridne delavce in sem trdno prepričan, da se v Alpini da še mnogo narediti in da ji gre boljše mesto ob Peku in Planiki. Dobro sem seznanjen s poslovnimi rezultati in splošnim stanjem celotne delovne organizacije. Mislim, da se lahko skupno zedinimo v oceni, da ni tako slabo, da ne bi moglo biti slabše — še zdaleč pa ni dobro. Ob tem, da moramo iti v investicijo v vrednosti več kot tri milijarde Sdin (hala, prodajalni v Banja Luki in Varaždinu) pri 400 milijonih Sdin lastnih sredstev, se moramo zavedati, da nas bo drugo leto ob vsem drugem pestilo vračanje posojil in da ne bo lahko. Kljub temu mislim, da ni časa za pesimizem. Nasprotno. Optimist sem in trdim, da le tako lahko hitro splovamo na boljše. Zadovoljen sem, ko vidim, da tudi vi vsi mislite tako — saj se drugače ne bi odpovedali »trinajsti plači«.

Delo-življenje: Največji problem Alpina. »Zdravilo zanj?«

Martin KOPAC

Alpino sem z zanimanjem opazoval vsa leta, ko sem bil izven Zirov, podrobneje pa sem se seznanil z določenimi stvarmi v razgovorih z nekaterimi od vas pretekli mesec. Kljub temu bi težko

rekel, kaj je največji problem Alpina. V želji, da bi odgovoril na vprašanje, bi se odločil za problem organiziranosti.

Ker organiziranost ni razčiščena, ima to za posledico kup nejasnosti, nečistih odnosov, nereda, prevajanja odgovornosti itd., kar vse ima za posledico posledice slabše poslovanje. Na vse to se navezuje še cela vrsta manjših problemov, ki so vsak zase res močnejši ne-pomembni, v celoti pa znatno pripomorejo k slabemu razpoloženju delavca na delovnem mestu in s tem k slabšim delovnim rezultatom.

»Zdravila« so dobro znana. Na nas je, da se jih bomo v dovolj veliki meri poslužili. Osnova vsega je izpeljana samoupravna organiziranost — v detajle in v stvarnosti ter ne le na papirju. Pri tem nam bo v veliko pomoč osnutek zakona o združenem delu, ki zelo jasno ponuja nekatere rešitve. Ko bo nova organiziranost našla odraz v internih aktih, ne bo več problem niti pristojnost niti odgovornost niti funkcionalne sheme niti obračunske itd. Organizacijo je treba izpeljati do delovnega mesta, s sistematizacijo in vrednotenjem samoupravnih sporazumov o delitvi sredstev za osebne dohodke itd.

Delo-življenje: Kaj bi morali napraviti za uspeh v poslovnem in organizacijskem smislu?

Martin KOPAC

Najprej moramo vedeti, kaj hočemo. Videti moramo Alpino in njen program pet in močnejše deset let naprej. Naša strategija mora biti na papirju, da se vidi, ali gremo po načrtani poti ali ne in če ne, zakaj ne ter kdo je odgovoren za to.

Ko vemo, kaj so naši cilji, se moramo vprašati, kako jih bomo dosegli. Ključni odgovor je, da se moramo primerno organizirati. O tem sem že govoril v odgovoru na prejšnje vprašanje.

Delo-življenje: Koliko lahko razvoj samoupravljanja v TOZD vpliva na poslovne rezultate, social-

no varnost delavcev?

Martin KOPAC:

Ogromno — samo samoupravljanje je potrebno pravilno razumeti. Samoupravljanje ni le dviganje rok na zboru delavcev, pri čemer delavca zanima v glavnem njegov in sosedov osebni dohodek. Na žalost je mnogokrat še tako. A če hočemo v organiziranosti napraviti vse tisto, o čemer sem govoril v odgovoru na drugo vprašanje, bomo morali napraviti tudi v razumevanju samoupravljanja korak naprej. Vem, da to ne bo lahko, vem pa tudi, da delavec za strojem vidi okrog sebe. Ali si dela upa povedati nepravilnosti. Če bomo znali vzpostaviti tako klimo, da bo kaj takega mogoče, da bo tudi nekdo, ki nima formalne izobrazbe ali delovnega mesta v pisarni, lahko odkrito povedal svoje mnenje in da se bo mnenje upoštevalo, smo lahko trdno prepričani, da samoupravljanje v Alpini ne bo samo dviganje rok in da bo tudi organiziranost, o kateri je toliko govora, res delo nas vseh.

Delo-življenje: Kako ocenjujete vlogo DPO sedaj in v bodoče?

Martin KOPAC

Premalo poznam podrobnosti v preteklem delu družbeno političnih organizacij v Alpini, da bi ga lahko ocenjeval.

Glede vloge in dela družbeno političnih organizacij v naslednjih mesecih pa menim, da bodo morale biti glavni nosilec cele vrste aktivnosti, ki bodo sledile procesu reorganizacije. Na eni strani se bodo morali člani teh organizacij še posebej angažirati v konkretnih nalogah v komisijah in delovnih skupinah, na drugi strani pa bodo odgovorni za vzpostavitev ustrezne klime med delavci.

Moramo doseči tisto, o čemer sem govoril v odgovoru na prejšnje vprašanje. Reorganizacija je naša prva preizkušnja, naša prva skupna naloga, zato mora resnično biti naloga nas vseh.

Delo-življenje: Kaj želite sporočiti sodelavcem v delovni organizaciji?

Martin KOPAC:

Vem, da v tem in prihodnjem letu ne bo lahko, a sem trdno prepričan, da bo šlo. Če nam bo vsem geslo DELO, v medsebojnih odnosih pa POSTENOST, lahko brez skrbi pričakujemo boljše rezultate. Z boljšimi rezultati bomo ustvarili večji dohodek, več bomo lahko namenili za osebne dohodke, več za družbeni standard v Zireh. To bo nova vzpodbuda za še boljše delo, ki bo rodilo še boljše rezultate.

Ali smemo zahtevati še kaj več?

Delo-življenje: Hvala lepa za sodelovanje!

Ali smo pravilno povečali osebne dohodke

Znano nam je, da je delavski svet na svoji seji dne 23. 3. 1976 sprejel predlog razširjenega kolegija, da se OD povečajo za 11,15 %.

Ta sklep velja od 1. 3. 1976 dalje.

Na tako povečanje OD je bilo veliko pripomb, češ da bi ne smelo biti povečanje procentualno, pač pa na vsako skupino enak znesek.

Prav je, da v grobem pogledamo, kako sploh pride do takih povečanj. Preden pristopimo k razpravi o povišanju OD, nam mora biti znana masa denarja, s katerim razpolagamo v ta namen. Na osnovi tega lahko pričnemo ugotavljati odstotek, kakšen naj bi bil za povišanje OD. Pri sedanjih povečavi OD je bil predlog 10 %. Mnenje pa je bilo, da naj bi bil najnižji OD v Alpini 2.000,00 din. Da pa bi to dosegli, je bilo treba dvigniti odstotek na 11,15.

Zakaj je SDS zagovarjal procentualno povečanje OD pa pove naslednje: V sporazumu o delitvi sredstev za OD je določeno, da ima OZD ALPINA razmerje med najvišjim in najnižjim OD ena proti štiri (Peko ena proti pet). Ker se je SDS držal sporazuma, je bilo nujno dvigniti OD, da je ostalo razmerje ena proti štiri. V slučaju, da bi imeli vsi enako povišanje npr. 1.000 din na uro, bi se to razmerje porušilo, kar pa ni v skladu s sporazumom.

Vzemimo samo primer, da bi se OD dvigali od leta 1960 naprej enako v din na vse grupe, bi bilo danes razmerje naslednje: če bi bil leta najnižji OD 20.000 din, najvišji pa 80.000 din, bi bilo razmerje ena proti štiri. Da bi povečavali vse grupe z enako količino, bi bil danes rezultat naslednji: najnižji OD bi bil 200.000 din najvišji pa 260.000 din. Razmerje bi bilo 1 proti 1,3.

Res je, da so OD v OZD ALPINA precej nizki, vendar se moramo zavedati, da bi vsak član kolektiva vestno in dosledno opravljal svoje naloge, bi bil za povišanje OD lahko še enkrat višji.

Marijan BOGATAJ

Direktorji složno

Direktorji žirovskih podjetij tvorijo kolegij, ki bo obravnaval tekoče gospodarske in druge probleme v kraju, sodeloval bo s svetom krajevnih skupnosti in izvršnim odborom SZDL.

Kolegij direktorjev se je že sestel in obravnaval tekoče probleme Zirov:

1. Adaptacija TVD Partizan:

Kolegij direktorjev je bil obveščen, da se pripravlja adaptacija in da bi bilo potrebno zbrati sredstva, tako da bi del dale delovne organizacije Zirov, drugi del sredstev bi zbrali s samoprispevom občanov, del pa bi dobili od SIS za telesno kulturo Skofja Loka.

Kolegij direktorjev soglašal s tem predlogom s tem, da naj se ta objekt obnovi v okviru realnih možnosti.

Kolegij direktorjev meni, da se objekt priredi kot telesnovzgojni objekt in da prostori, ki so sedaj v Partizanu v rabi DPO in športnih organizacij, ostanejo s tem, da morajo uporabniki poskrbeti za funkcionalnost in urejenost teh prostorov.

2. Čiščenje snega:

V Zireh naj prevzame čiščenje snega eno samo podjetje, ki naj bo tudi odgovorno za svoje delo.

3. Poenoteno poslovanje:

Kolegij direktorjev zadošči kadroviče, sekretarje in druge, ki delajo na področju kadrovske politike, da se s sestanejo in uredijo vprašanja na-

črtovanja kadrovske politike, kadrovanja, štipendiranja in študijskih pogojev enotno in v skladu s predpisi.

4. Problemi so tudi s podpisovanjem samoupravnih sporazumov oz. plačevanjem samoprispevkov:

Kolegij direktorjev pooblašča vse računovodje, da se sestanejo in v zvezi s tem sprejmejo določene sklepe o poenostavitvi in reševanju teh problemov.

5. Direktorji ugotavljajo, da se pri samoprispevku za KS oz. za občino, še vedno plačuje za družbene obveznosti, kar pa ne velja za potrebe republike:

Direktorji predlagajo, da v občinski skupščini delegati, ki so delegirani v republiško skupščino občine Skofja Loka, terjajo pojasnilo o tem amandmaju.

6. Pri gradnji telovadnice se ugotavlja, da bo zbranih premalo sredstev. Da bi lahko nemoteno nadaljevali z gradnjo še preostalih faz, predlagajo podaljšanje samoprispevka. To stvar bo treba obravnavati širše:

Če bi Tehnik lahko ponovno kreditiral s 160 milijoni, bi marsikaj rešili s podaljšanjem samoprispevka pa bi nadaljevali gradnjo.

7. Poslovno sodelovanje:

Kolegij direktorjev meni, da bi se žirovska podjetja dogovarjala o poenotenju poslovanja in nalog, ki so v njihovem skupnem interesu.

razgovor za urednikovo mizo – razgovor za ure

na temo KAJ JE Z NOVO ORGANIZIRANOSTJO TEMELJNIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA.

V razgovoru so sodelovali: Pavel ŽAKELJ, predsednik konference OO ZS, Mirko MRAVLJE iz plastike, Vinko BOGATAJ, predsednik skupnega delavskega sveta, Tomaž KOSIR, predsednik komisije za izvajanje ustavnih sprememb, Marinka KOLENC, iz pravne službe, Ljiljana POLJANSEK, sekretar OO ZK, in Neško PODOBNIK, član RSZS. Razgovor sta vodila Martina GREGORAC in Vladimir PIVK, stenografske zapiske je pripravila Anuška STARMAN.

1. vprašanje:

Na lanskoletni konferenci sindikata smo obravnavali pomanjkljivosti naše samoupravne organiziranosti (prevelike TOZD). Kaj so OO, oziroma konferenca sindikata od takrat napravile, da bi se stanje izboljšalo in da bi samoupravljanje približalo res delavcu?

Pavel ŽAKELJ:

Res je, da smo bili kritizirani s strani občinskega sindikalnega sveta in republiškega odbora sindikata delavcev tekstilne, usnjarske in usnjarsko-predelovalne industrije.

Na lanskoletni konferenci sindikata nam je tudi tovariš Sintič svetoval kako se bomo organizirali.

Seveda je to popolnoma naša stvar, kako se bomo organizirali, da bomo zadostili tudi ustavi.

V tovarni smo se pogovarjali o tem in prišli do zaključka, da za ustanavljanje TOZD nimamo ekonomske osnove. Upam, da bo delavec lahko sodočel o vsem, kar bomo ustvarili. Največji problem pa bo priti do ustvarjenega. Nova organizacija, ki se zdaj pripravlja, bo to bistveno izboljšala.

2. vprašanje:

Ste delavec v neposredni proizvodnji. Kako ocenjujete ali ob sedanjosti organiziranosti TOZD lahko neposredno sodočate o pogojih in rezultatih svojega dela; delitvi dohodka in OD, varnosti pri delu, družbenem standardu, izobraževanju, odgovornosti?

Mirko MRAVLJE

Zdi se mi, da sodočati ne moremo. Zunanji vtis je, da se več sodočata kot se v resnici. Npr. če se na sestanku obravnava neka stvar, in

predlagatelj da določen predlog, pride tudi do tega, da se izoblikuje protipredlog. Vendar ponavadi predlagatelj tako vztraja pri svojem predlogu, da običajno to tudi obvelja.

Tudi mi, delavci, smo krivi, ker dajemo premalo predlogov, vendar običajno je tako, da delavec nima dovolj smelosti, ne zna oblikovati tistega kar bi hotel povedati, da bi se spuščal v razpravo, pa tudi stvari so mu včasih premalo znane. Na vsak način bi morali biti člani DS in drugi delegati bolj seznanjeni s stvarmi, ki se bodo obravnavale, le na ta način bodo lahko dajali predloge.

Veliko je tudi takih ljudi, ki bi dajali predloge in postavljali vprašanja, vendar se počutijo nelagodno, ker ne vedo kakšna bo reakcija vodilnega. Če pa ne bo dobil odgovora, verjetno na prihodnji seji ne bo več spraševal ali dajal predlogov, enako bo nato še z ostalimi delegati.

Pri nas se torej zelo malo predlaga, največ delegati le poslušajo.

Ljudje oz. delegati, ki pridejo na sestanek bi morali biti seznanjeni s stvarmi, ki se bodo na DS obravnavale, da bi lahko dajali čim bolj umestne predloge in če bi ugotovili, da so primerni, bi jih bilo umestno upoštevati.

Menim pa, da organiziranost sama po sebi ni možna, sodočanje bo šele takrat, ko bodo tudi delavci vprašali za mnenje. Šele na ta način se bo samoupravljanje približalo res delavcu.

Več TOZD bi na vsak način precej pripomoglo k temu, kajti v manjših skupinah se veliko bolj neposredno pogovorimo in točno o tistem vprašanju, kjer je to potrebno.

Ustavna načela moramo podpirati, nikakor pa se ne smemo boriti eden proti drugemu, to je za nas in za podjetje zelo slabo.

Menim, da samo ustanovitev več TOZD ne more bistveno spremeniti medsebojnih odnosov, če se v resnici ne bomo mogli bolj pomeniti in iz tega sprejemati pomembne zaključke.

Tov. Žakelj je dejal, da so prišli do zaključka, da za ustanavljanje TOZD ni ekonomske osnove, vendar me vseeno zanima, zakaj se ne spleča ustanavljati več TOZD v naši OZD.

3. vprašanje:

Pred kratkim ste bili izvoljeni za predsednika skupnega delavskega sveta. Kakšna je vloga (vpliv) delavskega sveta na odločitve v tovarni? Ali se člani delavskega sveta predhodno posvetujejo z delavci?

Vinko BOGATAJ

Skupni delavski svet v podjetju na jbi bil tisti, kakor tudi je, ki bi vplival pri vseh poslovnih in drugih odločitvah. Strokovni delavci, kot so direktor, vodje in vodstveni delavci, bi morali pripraviti za delavski svet predloge in ekonomske utemeljitve za poslovne odločitve in na osnovi tega bi potem DS vodil razpravo in sprejemal sklepe. Velikokrat se srečujemo s tem, da dajemo neke predloge tudi za poslovne odločitve in se na delavskem svetu sprašujemo ali je to potrebno ali ne. Problem je tudi v tem, da smo o stvari premalo informirani in premalo vemo o tem, kaj bo prinesla nova odločitev.

Tisti strokovni delavci, ki te predloge predlagajo, so potem tudi odgovorni zanje, nikakor pa za to ni odgovoren delavski svet. Zgodi se, da je slab uspeh, potem pa pravijo: »Saj je delavski svet sprejel«.

Menim, da mora biti odgovoren tisti, ki je pripravljaval predloge in jih posredoval delavskemu svetu.

Delegati se po mojem mnenju premalo posvetujejo med seboj in z ostalimi delavci in velikokrat je slišati pripombe, da so delavci premalo informirani o sklepih delavskih svetov. Določeni problemi se pokažejo večkrat šele takrat, ko je delavski svet že zasedal in že sprejel določene odločitve.

Zelo važno pa je, da je material, ki je pripravljen za delavski svet vsaj 2 – 3 dni prej posredovan delegatom DS, da bi se ti lahko posvetovali z ostalimi delavci, katerih stališča zastopajo in na seji bolj direktno in lažje odločali.

4. vprašanje:

Kot predsednik komisije za izvajanje ustavnih sprememb ste gotovo največ konkretno delali na tem področju. Kaj vi menite ali so s sedanjo organizacijo TOZD doseženi ustavni cilji?

Tomaž KOSIR

Mislím, da Alpina na noben način še ni organizirana tako kot ustavna določila predvidevajo.

Organizirati se moramo tako, da bo zagotovljena čim bolj funkcionalnost delovne organizacije. Če govorimo o izboljšanju organizacije, moramo obravnavati tako organiziranje novih TOZD kot tudi izboljšanje organiziranosti strokovnih služb. V tem smislu bi kritiziral dosedanje delo na organizaciji. V končni fazi je prišlo do tega, da niti s funkcionalnega niti samoupravnega vidika organizacija ni bila v redu. Nismo imeli niti analiz o možnostih ustanovitve TOZD. Nihče tudi ni razmišljal o boljši organiziranosti strokovnih služb.

Zato so tudi rezultati slabi. Postavlja se vprašanje, kako smo sploh zmogli TOZD organizirati. Zaradi tega bi dejal, da je Alpina v taki situaciji, da moramo z delom začeti kompletno in od začetka. Ko so ustanavljali TOZD, so pri tem povsem pozabili na strokovne službe.

Po teh dveh linijah skuša tudi komisija za izvajanje ustavnih sprememb delati.

Če se hočemo lotiti nove organizacije, moramo začeti prav pri vrhu in rešiti vsa sporna vprašanja. Glede na to, je komisija pripravila predlog nove organizacijske sheme OZD Alpina in novo shemo za strokovne službe.

Število TOZD je vprašanje, ki ga je potrebno takoj rešiti. Predlog nove organizacijske sheme strokovnih služb je bil obravnavan na širšem kolegiju, posredovan novemu direktorju, vodstvu DPO in bo predložen delavskemu svetu.

Na predzadnji seji komisije za izvajanje ustavnih sprememb je bilo rečeno, da je realna varianta za konstituiranje nove TOZD Plastika. Kasneje pa bi prišla v poštev obrata Col in Gorenja vas.

Strinjam se s tov. Mravljem, ko sprašuje, kje je vzrok, da te variante kar nenkrat ne pridejo več upoštev.

Pri nas se je približno dve leti nazaj delalo, kot da je TOZD edini problem v organizaciji. Takrat, ko je bila postavljena komisija za izvajanje ustavnih sprememb, se je mislilo samo na to, da je njena edina naloga – konstituirati temeljne organizacije, da ne bi bili kritizirani s političnega stališča.

Pri tem pa se je pozabljalo na skupne službe.

5. vprašanje:

Kakšni so problemi okrog samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja v OZD. Kakšna je vaša ocena, ali notranja zakonodaja ustreza?

Marinka KOLENC

To sta dve vprašanji, ki se navezujeta eden na drugega. Ugotovili smo, da smo po izidu ustave in zakona na hitro naredili dve TOZD, da bi s tem zadostili novi zakonodaji in ustavi. Naredili smo dve TOZD.

S tem pa se je popolnoma pozabilo na skupne službe, za katere nismo vedeli, kakšno vlogo naj jim damo. Tako je nastala obupna zmešnjava.

Ko smo ustanavljali TOZD smo sprejemali različne samoupravne akte: Samoupravni sporazum o združevanju, statut delovne organizacije, samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu itd. Samoupravni akti morajo biti

1. Usklajeni z ustavo

2. Ne smejo biti sami sebi namen

3. Treba jih je sprevesti v življenje.

Vsi lahko ugotavljamo, da je za nas najbolj nerealen veljavni samoupravni sporazum o združevanju, s katerim bi morali biti usklajeni vsi drugi samoupravni akti. Ta pa otežkoča delo okrog samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja.

Pristojnosti samoupravnih organov niso točno določene. (Velikokrat smo v dvomih, katere zadeve bo reševal skupni delavski svet in katere delavski svet TOZD Proizvodnja).

Pozabili smo tudi na samoupravna jedra, ki imajo zelo pomembno vlogo pri dogovarjanju in odločanju o stvareh, ki jih zadevajo.

Do danes pa so delavci odločali samo o tem, o čemer po zakonu morajo.

Notranja zakonodaja ne ustreza iz navedenih razlogov. Sedaj bo to težje, ker bodo novi predpisi.

Za Alpino bi bilo nujno potrebno, da bi se organizirali tako, da bi nam z vseh vidikov najbolj ustrezalo. Glede na to pa bo treba dobiti tudi človeka, ki bo to delal, ki bo poznal nove predpise in položaj v Alpini.

dnikovo mizo — razgovor za urednikovo mizo

6. vprašanje:

Prav gotovo je v prvi vrsti od delavcev Alpine odvisno kako se bomo organizirali.

Vendar nas zanima, kako republiški sindikati ocenjuje, jo razvoj samoupravljanja v TOZD nasploh in konkretno v Alpini.

Nejko PODOBNIK

Treba je vedeti, da je republiški odbor sindikata le tribuna za dogovarjanje TOZD in ne neka politična oblast.

Naša organiziranost mora temeljiti na ustavnih načelih. Po teh načelih se vsi temeljni delovni in življenjski interesi in odnosi oblikujejo znotraj TOZD.

Logično je, da se trije ljudje lažje dogovorijo med seboj kot 300 ljudi.

Manjše število ljudi si tudi lažje razdeli delovne naloge in odgovornost je lažje ugotavljati. Prav tako točno vemo, kaj je kdo naredil in kaj ni.

Vse to moramo upoštevati, ko se pogovarjamo o ustanavljanju TOZD.

Tako je tudi nagajevanje dosti bolj vspodbudno, mnogo teh stvari je možno reševati tudi znotraj samoupravnih jeder. Dobro organizirana samoupravna jedra pa lahko postanejo tudi TOZD.

Zakaj ljudje hodimo v službo? Da si usvarimo sredstva za življenje, za razvoj tovarne pa da si z ustvarjenimi sredstvi omogočimo primeren družbeni standard in uredimo še ostale zadeve, ki spremljajo naše življenje.

Kako pa do tega priti?

Veliko vlogo imajo tudi strokovne službe, ki bodo morale biti take, da bodo lahko resnično pomagale temeljnim organizacijam.

Menim, da noben vodilni delavec, niti predstavniki samoupravnih organov ali organizacij, ne morejo odločati ali bo TOZD ali ne.

Do teh odločitev morajo priti delavci na podlagi analize, ki jo pa morajo pomagati pripraviti tudi skupne službe, z vso odgovornostjo in tako, da bodo razmere jasne vsem delavcem.

7. vprašanje:

ZK je avantgarda naše družbe.

Kaj načrtuje OOKZ, da bodo ustavna načela o združenem delu res upoštevana?

Lojze POLJANSEK

Prvo, kar je naloga OOKZ pri ustanavljanju TOZD je, da ustvari med delavci prepričanje, da so nova ustavna načela v korist njim samim in podjetju kot celota. Saj moramo dosledno uresničevati 16. člen ustave SRS, da sleherni delavec, ki združuje svoje delo enakopravno z drugimi delavci, odloča o zadevah in sredstvih v vseh od-

nosih družbene reprodukcije, ureja medsebojna razmerja in odloča o ustvarjenem dohodku in razdelitvi.

Kje bomo pa organizirali TOZD pa mora priti pobuda prav gotovo od delavcev samih. Res je, da imamo komisijo za izvajanje ustavnih sprememb, toda ta komisija lahko izoblikuje posredovana stališča in pripravi predloge, kako in kje bomo ustanovili TOZD. Mislim, da bi morale strokovne službe pripraviti ustrezne analize in predloge v več variantah, žal pa vsi vemo, da prav na tem področju nimamo ustrezne službe, niti ljudi, ki bi to pripravili. Dejstvo pa je, da nikakor ne smemo ustanoviti TOZD zaradi tega, da ne bomo kritizirani, ampak le pod pogoji, da bodo za to dani in upravičeni ekonomski samoupravni, tehnološki in drugi vidiki.

8. vprašanje:

Vaš predlog za izboljšanje samoupravne organiziranosti.

Pavel ZAKELJ

Če gledamo na ekonomsko stališče o organiziranosti TOZD, lahko vidimo pozitivne in negativne strani. Če je podjetje bolj razdrobljeno in organizirano v manjših oddelkih, ne vidiš tako hitro šibkih točk. V konstituiranju novih TOZD vidimo veliko dobrih strani in prednosti, tudi ustava to predvideva.

Če pa bi bilo ustanavljanje novih TOZD povezano s prevelikimi stroški in od tega ne bi imeli več koristi kot stroškov, se to na noben način ne splača.

Mirko MRAVLJE

Ta problem glede organizacije, bi morale rešiti skupne službe. Tudi delavci v proizvodnji imajo norme, zato bi morali tudi v režiji poiskati vse rezerve in izboljšati kvaliteto njihovega dela.

Tomaž KOSIR

Ko se je večala tovarna, se je večala tudi režija, vendar se ni večala kvaliteta dela v režiji. Povsod so odpori, ko se začne uvajati nov način dela, ko pa zadeva enkrat steče se to ponavadi uredi. Edina možnost je, da se pri režiji nekaj prihrani, v oddelku se ne da več pridobiti, saj je produktivnost zelo visoka.

Izboljšanje samoupravne organiziranosti si lahko predstavljamo samo v okviru organiziranosti v Alpini nasploh.

Najnujnejše kar moramo tu storiti je:

1. Vsi se moramo dosledno prizadevati, da ta koncept, ki ga zastavljamo, izpeljemo v življenje in da temeljito izdelamo vse strani organizacije (funkcionalno organizacijo, samoupravno organizacijo, obračunsko organizacijo in personalno organizacijo).

Prvi pogoj je, da to izpeljemo.

2. Ko bomo enkrat to izpeljali, je izredno važno, da postavimo prave ljudi na pravo mesto.

To velja tako za vodstvene delavce kot za delegate DS.

3. Za izboljšanje samoupravne organiziranosti je izredno pomembno, da bi našli mejo kaj je samoupravljanje v podjetju in kaj je vodenje podjetja. Ta meja se vedno bolj izgublja.

Ko se določajo cilji podjetja npr., ko se sprejema neke plane, so tu izključene samoupravne zadeve. Predlogi morajo biti kvalitetno pripravljene s strani skupnih služb. Pravica odločanja pa je samoupravna.

Ko se pa določijo cilji, postane to obveznost za vse članke kolektiva. Uresničenje teh ciljev pa je v odgovornosti vodstva.

Delo bi morali organizirati tako, da bi se rezultat tudi dosegel.

Tako se pa na samoupraven način rešujejo določeni problemi, katere bi morali rešiti že vodilni in vodstveni delavci, ki so zanje tudi odgovorni.

Treba bo postaviti mejo:

1. Pristojnost in odgovornost samoupravnih organov
2. Pristojnost in odgovornost vodstva.

Vinko BOGATAJ

Glede teh TOZD bomo morali biti zelo previdni. Moje mnenje je, da je ustanavljanje TOZD kakor razbijanje neke družine.

Izboljšave vidim samo npr. če bi se integrirali v TOZD (Alpina, Planika, Peko) imeli pa bi skupne službe, prodajna služba pa bi bila svoja TOZD. Mislim, da bi tukaj veliko pridobili.

Nikakor pa nisem za to, da bi našo Alpino še drobili ker se s tem še povečuje dvom o uspešnosti našega podjetja v bodoče.

Za boljši uspeh je zelo pomembno, da bi vsak član delovnega kolektiva izpolnjeval tako dolžnosti kot pravice in opravil svoje delo res stoddostno. Vidim, da bomo konkurenčni samo v kvaliteti dela in kvaliteti poslovanja.

Nejko PODOBNIK

Kar zadeva število TOZD, bi jih morali ustanavljati le na podlagi neke analize.

Če ta analiza o možnih TOZD predvideva, da se nam učinkovitost v vseh pogledih povečuje, se nam to splača. Kar zadeva problem samoupravne organiziranosti nasploh, bi rekel, da se mi zdi, da je velik problem kako priti do resnične samoupravne

lje krepili samoupravne socialistične odnose in ustvarili boljše pogoje dela in večjo storilnost ter dosegli boljši poslovni uspeh.

Marinka KOLENC

Pod samoupravno organiziranost smatram vse: število TOZD, organizacijo skupnih služb, personalne zadeve itn. To moramo obravnavati povezano. Zdi se mi, da je stvar vseh nas, da se bomo vsi lahko odločili kako se bomo organizirali, ko se nam bodo pokazale slabe strani prejšnje organiziranosti. Glede na te zaključke pa morajo skupne službe izdelati elaborat, kje se TOZD splača in kje ne.

Zdi se mi, da poslovanje mora spremljati ne samo eno leto, ampak več.

Na pamet se nam ne splača nič ustanavljati.

Do sedaj so bile skupne službe brezpravne, nismo znali točno določiti njihovih nalog.

To smo razpravljali tudi na DPO in smo dali veliko pripomb na samoupravni sporazum o združevanju TOZD. Z novo organizacijo bomo to odpravili, tudi kot to določa osnutek zakona o združenem delu, ki pojasnjuje kakšne samoupravne pravice imajo skupne službe.

Mnenja so torej dokaj različna.

Na vsak način se moramo zavedati, da sta tako Ustava, kakor zakon o združenem delu ne samo pravice, temveč tudi dolžnosti delavcev, ki združujejo svoje delo.

Očitno je, da se bomo morali še mnogo učiti, da bomo razumeli smisel temeljnih organizacij, kajti naša stališča so le prevečkrat rezultat preteklosti, naše vzgoje, razmišljanja, navad...

Računalnik bo imel še večjo vlogo

Predlog nove organiziranosti bi morali pripraviti v več variantah. Pri nas pa nimamo ustrezne strokovne službe in smo odgovornost prenesli na komisijo za izvajanje ustavnih sprememb. Komisija pa na tem ne more kvalitetno delati, ker ima vsak že dovolj odgovorno delovno mesto. Stalno pa moramo poslušati pripombe.

Namesto, da bi šli v to, da bi se menili kaj je z našo organizacijsko službo, smo ustanovili komisijo.

Clovek, ki ima svoje delovno področje res ne more v redu opravljati še kup drugih funkcij.

organiziranosti, ki bo hkrati dovolj uspešna tudi v poslovnem smislu.

Vpliv strokovnjakov v strokovnih službah je še zmeraj dosti večji. Organiziranost je predvsem takrat dobra kadar se ugotavljajo zahteve po delovnih mestih. Ugotovljeno je, da nikjer ni problem preveč samouprave, temveč premalo.

Lojze POLJANSEK

Preden se bomo na novo organizirali pričakujem, da se bomo posvetovali tudi s člani občinskega političnega vodstva in republiškega odbora sindikatov. Organizirali se bomo tako, da bomo še nade-

»DELO ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE tovarne obutve Zlri, Stara vas 23 — n. sol. o., ki ima v svoji sestavi TOZD Proizvodnja obutve, TOZD Prodaja obutve in Delovno skupnost skupnih služb.

Ureja ga uredniški odbor:

Vladimir Pivk
Alfonz Zajec
Ivan Capuder
Janez Smeh
Martina Gregorač

Majda Jesenko — glavni urednik

Nejko Podobnik — odgovorni urednik

Izhaja mesečno. Naklada 1600 izvodov.

Fotografije: Franc Jesenko

Tisk: Gorenjski tisk, Kranj

Delo - življenje

Pisali smo leto 1962, ko je skupina mladih delavcev v sklopu mladinske organizacije snovala glasilo delovnega kolektiva, ki naj bi postala tribuna za izmenjavo mišljenj delavcev in dogovarjanje za ustvarjalno sodelovanje.

Prvi člani uredniškega odbora so bili: Peter Šuler, odgovorni urednik, Nejko Podobnik, glavni urednik, Majda Trček, Mira Naglič, Silva Burnik, Anton Zakelj, Konrad Peterneš, Alfonz Zajec, Franci Mlakar.

Torej večina nezkušenih ljudi, brez strokovnega znanja. Vendar volje je bilo obilo, zlasti še, ker je akcijo podprla tudi organizacija Zveze komunistov, tako da so mladi imeli vsaj moralno podporo.

Pomembno je bilo tudi to, da so pri tiskanju članj uredniškega odbora imeli veliko podporo in odlične sodelavce. Tako so pri tiskanju, ki je bilo takrat ročno, veliko sodelovali še: Rajko Vešar, Tone Mlakar, Andrej Mlakar, Silva Kavčič in mnogi drugi. Dela ni bilo malo, kajti glasilo smo tiskali v 600 — 700 izvodih po 15 strani — vse ročno.

Zanimivo je tudi to, da so ljudje pri tem delu, ki so ga opravljali ob svojih delovnih dolžnostih, vztrajali leta in leta. Nekateri so še danes člani uredniškega odbora.

Po nekaj mesecih je na krmilo vodstva uredniškega odbora prišla Majda Trček, poročena Jesenko. Prav gotovo gre njej izredna zahvala, kajti delati na tako kočljivem področju 15

let, vztrajati, premagovati odpore in kritike v kolektivu in se obenem zavedati, da brez tega ne gre, to res lahko smatramo kot velik doprinos ne le k rasti in razvoju časopisa, temveč k boljšim delovnim in človeškim odnosom v tovarni.

Ogledate si lahko različne oblike našega glasila skozi 15 let. Od skromnih začetkov ročnega tiska, preko izboljšane naslovne strani v naslednjih letih, smo kasneje od strojnega ciklostiranja prešli na ofset tisk, ki je že omogočal objavljanje fotografij. S tem je glasilo postalo mnogo bolj zanimivo tudi za bralce. Za člane uredniškega odbora pa je bilo manj naporno, kajti ni bilo treba ročnih risb. V letu 1973 pa smo prešli na sedanjo obliko — časopis, ki nam prinaša kolikor je le mogoče sprotno problematiko tovarne, našega življenja in dela v delovni organizaciji in izven nje. Poskušamo ustvariti tak časopis, ki bo pripomogel k smotnejšemu delu naše delovne organizacije.

Prav gotovo je srečen slučaj pripomogel, da je v začetnem letu izdajanja časopisa mladinsko organizacijo v tovarni vodil Nejko Podobnik. Tako je bila zagotovljena širša podpora, najprej mladih, kasneje pa še ostalih članov delovnega kolektiva. Zavest, da je uspešno delo delavcev odvisno od pravočasnega in primerne dogovarjanja, je bilo vodilo in zagon, ki je pomagal, da smo prebredli prve ovire, ki so bile bolj tehnične kot organizacijske narave.

**UPRAVLJA
LAHKO
LE TISTI,
KI JE
OBVEŠČEN!**

Mnogokrat, ko smo mlajši zašli v težave, ko smo obupavali, nam je bila dobrodošla spodbuda Alfonza Zajca, ki je dobro poznal ljudi, odnose, aktivno pa se je ukvarjal ves čas z zbiranjem gradiva iz žirovske zgodovine in se kot kulturnik razumel na mnoge stvari, na katere je naletel pri svojem delu uredniški odbor. Če se spomnimo nazaj, smo mlajši šamokritično spoznali, da moramo imeti v svojih vrstah nekoga, ki nas bo spodbujal, ko bomo omahovali.

Janez Smeh, vodja oddelka v montaži. Predstavlja odlično povezavo med posameznimi področji dejavnosti, ki se pojavljajo v tovarni. Ker zlasti pozna problematiko proizvodnje, je osvetljeval zlasti to, in pripomogel k vključitvi nekaterih delavcev v proizvodnjo v delo pri časopisu. Tu naj omenim rubriko Govorijo vam.

Upamo, da se bo sproti ustrezno rekreiral, da bo še naprej dovolj delaven.

Na krmlu organizacijsko-tehničnega urejevanja časopisa se pojavlja v zadnjem času novo ime — Anuška Starman. Po začetnih težavah in uvašanju kaže veliko volje, da nadaljuje s tradicijo, ki je časopis pripeljala s pomočjo vztrajnosti, na raven, ki se nam je ni treba sramovati. Seveda, kot že rečeno, časopis ni stvar enega ali dveh. Če bo naša skupna skrb, pravica in dolžnost sodelovati, potem bodo tudi delavci, ki pri tem delajo neposredno, lahko uspešni.

Povem lahko, da je vodstvo delovne organizacije vedno cenilo delo uredniškega odbora. Ivan Capuder se nam je pridružil kot član uredniškega odbora v zadnjih letih. Njegovo poznavanje podjetja in njegovih problemov, zlasti organizacije in poslovanja je razkrilo marsikaj, kar so v sestavkih nakazovali drugi delavci. Tako tudi ured-

niškemu odboru ni bilo težko oblikovati take članke za objavo. Računamo, da nam bo v prihodnje lahko še bolj pomagal, kajti v zadnjem času so ga odgovorne dolžnosti mnogokrat odtegovali našemu delu.

skozi 15 let

Martina Gregorčič pozna zlasti probleme v šivalnici. Pa tudi probleme delavk, ki tu delajo. Čeprav nezkušena v tem delu, se je hrabro spopadla z dolžnostmi, ki jo čakajo v uredniškem odboru. Morda ni odveč, da ob tem spomnimo ostale delavce, da čim bolj pomagajo posameznim članom uredniškega odbora, da b očasopis postal res naš.

V zadnjih letih je zelo okrepil delo uredniškega odbora Vladimir Pivk. Njegovo poznavanje proizvodnje in problemov Al-

pine, strokovnih služb proizvodnje je bilo izredno dobrodošlo. Veste, največji problem je, kako pisati o proizvodnih problemih in tistih dejavnostih, ki to spremljajo. Redki so delavci, ki bi pisali o tem — pa največ ljudi dela v proizvodnji — in imajo prav gotovo tudi največ problemov.

Vladimir je dostikrat, v razpravah, ki so se odvijale na uredniškem odboru, razsodno posredoval, da smo lahko zavzeli primerno stališče do sestavkov, ki smo jih objavljali.

Prav je, da zaključimo. Prav gotovo se boste strinjali, da so čevlji, znak Alpine in Delo-življenje povezani tako, da si ne moremo misliti enega brez drugega. Zelja nas, članov uredniškega odbora je, da tako ostane, da se vezi še jačajo, da ta povezanost rodi še več sadov, boljših delovnih rezultatov, več tovariškega dogovarjanja, več tistega, za kar delamo — osebne sreče nas vseh. Največja zahvala za naše prizadevanje v vseh letih nam je bilo to, če smo čutili, da so ljudje z nami, da delavci razumejo naše prizadevanje in da sodelujejo. Računamo, da bo tako ali še bolje tudi v bodoče!

Organizacijska shema OZD

Ker smo v zadnjem času pri pripravi sprememb v organizaciji OZD prišli do nekaterih pomembnih zaključkov, je prav, da s tem seznanimo člane kolektiva.

Razlogi, zakaj smo prav v tem času veliko delali in bomo še delali na izboljšanju organizacije OZD, so predvsem naslednji:

1. Naše organiziranje v TOZD še ne zagotavlja delovnim ljudem uresničevanja vseh po ustavi zagotovljenih pravic.

2. Strokovne službe prav tako niso dobro organizirane, posledica tega pa so nejasne pristojnosti in odgovornosti, skratka slabo funkcioniranje.

3. Smo v času kadrovskih sprememb v samem vrhu OZD, kar mora prav gotovo povzročiti pozitiven premik v smeri boljše organiziranosti.

Zato smo v zadnjem času intenzivno delali na pripravi nove organizacijske sheme, tako komisija za izvajanje ustavnih sprememb, kot tudi vsi vodilni delavci. Delo poteka v dveh smereh:

a) Reorganizacija strokovnosti služb

b) Organizacija TOZD

Ker smo prav pri pripravi nove organizacijske sheme strokovnih služb že prišli do bistvenih zaključkov, bomo danes spregovorili predvsem o tem, ne pa o vprašanju organiziranja novih TOZD.

Novo organizacijsko shemo moramo pripraviti tako, da bo rešila nejasnosti in probleme, ki se pri sedanjí organizaciji pojavljajo. Najpomembnejši problemi so naslednji:

1. Tehnična služba je v sestavi skupnih služb, čeprav dela samo za TOZD Proizvodnja.

2. Nabavna služba je prav tako v skupnih službah, dela pa samo za TOZD Proizvodnja.

3. V prodajni službi se je doslej kazal problem premajhne koordinacije

med izvozom in domačo prodajo. Finančno poteka preko TOZD Prodaja v maloprodajni mreži in angro prodaja obutve in plastike na domačem tržišču, izvoz pa finančno teče na liniji proizvodnja — kupec. Tu se postavi vprašanje, zakaj drugače obravnavati grosistično prodajo kot izvoz. Da bi izvoz finančno potekal preko TOZD Prodaja, pa ni možno iz določenih objektivnih vzrokov v zvezi z deviznim poslovanjem in poslovnimi bankami.

Kaj bomo vsi skupaj skovali?

4. Skladišča materiala spadajo sedaj v TOZD Proizvodnja in tako niso v sestavi nabavne službe, kar bi bilo edino logično.

5. Skladišča gotovih izdelkov so finančno v sestavi TOZD Proizvodnja, delavci v skladiščih pa v sestavi TOZD Prodaja. Če bi vključili skladišča gotovih izdelkov v TOZD Prodaja, bi to povzročilo finančno višje vrednote zalog, ki so sedaj vrednotene po variabilnih stroških.

Sedanja organizacija in položaj raziskave tržišča

ne zagotavlja ustreznega vpliva tega dela na poslovanje.

To so osnovni problemi sedanje organiziranosti. Seveda je poleg teh še niz manj perečih problemov. Organizirati se tako, da bodo te stvari razčiščene — to je bil moto pri sestavljanju nove organizacijske sheme. Ko govorimo o organizaciji, moramo upoštevati vse štiri strani:

a) funkcionalno shemo

b) obračunsko shemo

c) samoupravno shemo

d) personalno shemo

Pri tem se mi zdi potrebno poudariti, da v tej začetni fazi govorim le o funkcionalni shemi.

Organizacijska shema, ki je bila po obširnih razpravah pripravljena, je razvidna iz priloženega diagrama. Osnovne značilnosti te sheme so:

1. Tiste strokovne službe, ki delajo samo za proizvodnjo, formiramo kot skupne službe proizvodnje. Te službe proizvodnje tudi v celoti financira.

2. V sestavi skupnih služb v dosedanjem smislu ostanejo samo:

— splošno-organizacijski sektor

— finančno-računovodski sektor

— marketing sektor

Splošno-organizacijski sektor vključuje organizacijsko službo, splošno kadrovsko službo, pravno službo in računski center.

Finančno-računovodski sektor združuje po logičnem zaporedju analizo in planiranje poslovanja, raziskavo tržišča, domačo prodajo ter izvoz, ekonomsko propagando in ostalo, kar še spada v področje prodaje. Tako v bistvu uvajamo koncepcijo marketinga, ki ne pomeni le spremembo naziva dosedanje prodajne prodajne službe, kot si to nekateri razlagajo, ampak pomeni združevanje raziskovalnega in operativnega dela na področju prodaje in orientacijo vsega poslovanja na kupce in potrošnike naših izdelkov, katerih potrebe in želje bomo ugotovili z organiziranim raziskovanjem tržišča. Iz tega pa mora izhajati naša poslovna usmeritev...

3. Naslednja zelo pomembna značilnost je, da bo TOZD Prodaja po novi organizaciji zajemal samo maloprodajno mrežo, tako finančno kot organizacijsko. Grosistična prodaja bo finančno podobno kot izvoz potekala direktno na liniji proizvodnja — končni kupec. Šele s tem bomo zagotovili finančno popolno razmejitev TOZD Prodaja od ostalih delov OZD. Ta odločitev implicira naslednjo, da uvrstimo v TOZD Proizvodnja tudi skladišča gotovih izdelkov z odpremo. Potrebno bo še preiti na bolj jasen dohodkovni odnos med proizvodnjo in TOZD Prodajo in če pri dobavah obutve prodajalnam uvedemo še prodajne pogoje fco prodajalna, potem je logični krog zaključen.

Taka organizacija razdeli pristojnosti in odgovornosti v poslovnem pro-

cesu nekako takole: marketing sektor je dolžan ugotoviti potrebe tržišča in dati smernice za pravo kolekcije. Na temelju teh so skupne službe proizvodnje dolžne pripraviti kolekcijo in že pri pripravi izvršiti potrebno koordinacijo glede možnosti v proizvodnji in glede možnosti nabave materialov.

Kolekcijo dobi marketing, ki je dolžan preskrbeti naročila. Skupne službe proizvodnje in TOZD Proizvodnja pa so dolžni izvršiti vse, od prejema naročil do dobave kupcu. Splošno organizacijski in finančno računovodski sektor opravlja seveda vsak svojo funkcijo v tem procesu.

Prav gotovo bi ta problematika rabila še veliko širšo razlago, vendar je prostor omejen. Navedem naj še, da smo v tem konceptu organizacije doslej razpravljali na komisiji za izvajanje ustavnih sprememb, na ožjem in razširjenem kolegiju, in da smo koncept organizacije pripravljali skupaj z direktorjem OZD, tov. Martinom Kopačem. Vsi smo se nesporno prepričali o prednostih tega koncepta. O konceptu so razpravljale še DPO in skupni delavski svet.

S tem bo v izboljšanju organiziranosti v Alpini napravljen prvi pomembnejši korak.

Tomaž KOSIR

Na sestavek in pripombe v prejšnji številki

Zakaj v Žireh lakota po športu?

Prosimo vse bralce, da nam sporočijo svoje misli in poznavanje športnega življenja med obema vojnama, da bomo dobili čimbolj stvarne podatke

petro Izpopolnjeval se je v inozemstvu, predaval sociologijo na Višji pravni oli v Mariboru, Visoki šoli za politične vede v Zagrebu, v Nitri na Češko-slovaškem, Višji šoli za socialne delavce, Višji agronomski šoli v Mariboru, Biotehni in Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo, pariški Sorboni, v ZDA, Sarajevu, Dubrovniku, Beogradu...

Bil je asistent za sociologijo na pravni fakulteti, predstojnik III. letnika FSPN, izredni profesor na tej šoli, prodekan, od leta 1975 pa redni profesor na šoli in dekan FSPN do konca leta 1975.

Sodeloval je v mnogih domačih in mednarodnih raziskavah, ki so trajale nekatere po več let. Seznan njegovih snovanj in dejanj na tem področju je tako obširen, da spoznam, kako malo pravzaprav naredimo, in kaj se narediti da...

Je član več kot desetine uredniških odborov časopisov in revij, pisal je članke v jugoslovanskih angleškem, poljskem, francoskem, italijanskem, jezikih, poleg tega pa še v madžarskem in češkem jeziku. Je avtor približno 100 registriranih citatov, prikazov, referenc.

Tudi delo na družbenopolitičnem področju je silno obširno.

Zares, kar z bojaznijo poprašam, kaj meni o problemih domačega kraja, možnosti razvoja... »Predvsem,« pravi, »življenje boste morali načrtovati v smeri večje kvalitete. Velikost še ni sreča. Dogovoriti se boste morali za selekcijo dejavnosti. Sodim, da bi tudi mi, ki smo zunaj lahko marsikaj pomagali. Škoda je le, da imamo tako malo stikov.«

Tekst: Nejko Podobnik
Foto: Franc Jesenko

neka, kar je bilo tem problemom najbliže — pravo. Diplomiral sem leta 1958.

Takrat sem začel sodelovati z vodilnim slovenskim sociologom prof. Gorčarjem, kasneje pa tudi

Rojen 1933. je naš rojak dr. Zdravko Mlinar začel »študirati« že pred vojno. Med vojno je partizanska šola pomenila skromno nadomestilo in zasilno zaposlenost tedaj doračajočih kratkohačnikov.

Po vojni je nadaljeval najprej v osnovni šoli, kasneje pa v nižji gimnaziji. Prav tisti čas se je udeležil mladinske delovne brigade na Jelovici. Kaže, da ga je gradbeništvo pritegnilo, in s skupino vrstnikov vpisal na srednjo gradbeno šolo.

Kmalu se je zaposlil v SGP Primorje in delal na Jesenicah, kjer je imel priliko spoznati, v kakšnih življenjskih in delovnih razmerah so gradbeni delavci. Značilnosti, kot sezonsko delo, stanovanja v barakah, delo v večjih skupinah, nestalnost, alkoholizem, vremenske neprijetnosti kot stalni spremljevalci življenja teh delavcev, so vzpodbudili mladega strokovnjaka, da je začel globlje razmišljati o tem.

Verjetno je prav to, in pa moje izkušnje iz domačega kraja, kjer sem opazoval razmere kmečkega prebivalstva, bajtarjev, socialne razlike, odnosi med sloji, vplivalo na moje razmišljanje in na kasnejše strokovno delo.

Začutil sem, da smo našli rdečo nit njegovega življenja in dela.

»V tistih časih študija sociologije pri nas še ni bilo. Pa sem se odločil za

s pokojnim prof. Zihrom. Leta 1958 je odšel v Beograd na prvi podiplomski študij sociologije

v Jugoslaviji na Inštitutu za družbene vede. Leta 1963 sem diplomiral na III. stopnji in postal magister družbenopolitičnih znanosti.

Leta 1976 pa Zdravka Mlinarja že najdemo na Sociološkem inštitutu v Ljubljani, hkrati pa je obrnil doktorsko disertacijo in postal doktor družbenopolitičnih znanosti.

Njegovo raziskovalno, pedagoško, publicistično in družbenopolitično delo pa je tedaj postalo silno

Samoupravna kronika

19.3. Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu

Za predsednika Odbora je še nadalje izbran Stefan Kopač. Odbor je na seji sprejel naslednje sklepe: Bajt Silva je bila imenovana na delovno mesto vodja oddelka za programiranje prodaje, Jesenko Kajetan je razporejen na delovno mesto kontrolor v oddelku plastike, Andrej Mlakar je imenovan na delovno mesto

planer proizvodnje in materiala v oddelku plastike. Odločil je o sprejemu delavk na prosta delovna mesta, odločil o izjavah za prenehanje dela, ter razpravljal o pritožbi Ovsenk Helene in Frelih Marte na premestitev v oddelke plastike. Pregledal je tudi predložena spričevala delavcev, ki so bili napoteni na zdravniški pregled, ter sprejel ugotovitve na znanje.

Samoupravna kronika od 15. 3. — 15. 4. 1976

23. 3. Skupni delavski svet:

Novi predsednik SDS je Vinko Bogataj, namestnik pa Tomaž Košir. Sprejet je bil sklep o imenovanju mgr. Martina Kopača, dipl. oec. na delovno mesto direktorja OZD Alpina, sprejet je bil Samoupravni sporazum o sofinanciranju zobnega zdravnika v Zireh; sprejet sklep, da se OD v Alpini poviša za 11,15 % s 1.3.1976, sklep o plačilu po pogodbi modelirju Müllerju; tov. Orešnik Maksu se odobri plačilo nadur (100 %); razpisna komisija bo še delovala, dokler ne bodo zasedena delovna mesta, ki so na razpisu; trem delavcem se ne povrne potnih stroškov za obiskovanje predavanj; osnovni organizaciji sindikata se odobri dotacija 500 N din.

Maks Orešnik se kooptira za člana komisije za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti.

23. 3. DS TOZD Proizvodnja:

Za predsednika je bil potrjen Rudolf Poljanšek, dosednji predsednik DS TOZD Proizvodnja, za namestnika pa je bil izvoljen Stefan Gluhododov. Odobri se odpis razlik, ki so nastale pri uvozu reprodukcijskega materiala.

S 1.3. se delovno mesto manipulant na traku v Šivalnici prerazporedi iz osme v sedmo skupino.

15. 4. Komisija za nagrajevanje

Komisija predlaga SDS, da se v režiji oddelka plastike vpiše delovno mesto »mojster v oddelku plastike« in sicer v 7. skupino.

Komisija je nato sprejela še naslednje sklepe:

— Dobiti kompromis med obema predlogoma, pripraviti dopolnila (% za posamezne artikole itd.), obvestiti o predlogu delavce in tri mesece poskusno uvesti ta način določanja osebnih dohodkov vplivcev.

— Pregledati presege norm v oddelku plastike in jih spraviti v meje, ki veljajo za ostale oddelke.

— Na novo ovrednotiti delovna mesta v oddelku plastike (barvanje)

Komisija predlaga SDS, da se delovno mesto »tolčenje opetja ob modelu« razvrsti v 11. skupino, v 13. skupini pa ostane še nadalje vpisano delovno mesto »strojno potolčenje opetja«.

Komisija je mnenja, da je na kontroli v oddelku plastike manjša zahtevnost dela in zato je pravilno, da je to delovno mesto skupino kot ostale kontrole.

Med zahtevnostjo delovnih mest »materialni knjigovodja« in »knjigovodja obratov« obstaja razlika, zato ni upravičena zahteva po razvrstitvi delovnega mesta »materialni knjigovodja« v 9. skupino.

Ni utemeljitve za razvrstitev delovnega mesta »revizor« iz 5. skupine v 4. skupino.

V primerjavi z ostalimi delovnimi mesti zahteva po razvrstitvi delovnega mesta »fakturist II« v 10. skupino ni upravičena.

Za razvrstitev delovnega mesta »tehnični modelir« v 5. skupino ni utemeljitve.

Kadrovske novice

V preteklem enomesečnem obdobju smo sprejeli samo 2 delavki in sicer v prodajni mreži. Zora Cvijanović je nastopila delo v prodajalni v Travniku, Rom Ivanka pa v prodajalni Sisak.

Z delom sta prenehali prav tako dve delavki Tušar Ana, ekonomski tehnik — pripravnik v skupnih službah in Bogdana Puhalo v prodajalni v Koprivnici.

Dopisujte v Delo - življenje

Informacije samoupravljalcev - pogoji uspešnosti

Obveščenost je nujen pogoj samoupravljanja. Neobveščeni delavci dejansko ne morejo biti dobri samoupravljalci.

Delavci lahko resnično samoupravljajo edino pod pogojem, da bodo poznali in vedeli, kaj se okrog njih dogaja in imeli možnost delovati ter spreminjati razmere tako, da prilagajajo okolje svojim razmeram.

Posebej kaže omeniti obveščenost kot sredstvo kontrole in povečane odgovornosti pri delu. Nikakor pa ni samoupravljanje možno v taki obliki, da bi vsi o vsem odločali. To pomeni, da bomo še vedno vezani na medsebojno zaupanje, na podlagi samoupravnega dogovarjanja ter poverjanja določenih pravic manjšim skupinam.

Pri vsem tem pa se pojavi problem, ker se velika večina delavcev ne zanima za informacije in se ne zanimajo za nič drugega kot za delo in plačo.

Večina delavcev tudi nima možnosti, da bi se seznanila s pomembnimi informacijami.

Obveščanje delavcev namreč ne more biti samo sebi namen; mora biti usposabljanje delavcev za boljše sodelovanje. Če delavci veliko vedo in nimajo možnosti za ukrepanje in če se delavci s čim ne strinjajo, potem so sprva nezadovoljni. Če pa to traja dalj časa, postanejo še bolj nezadovoljni in ravnodušni. Ne zanimajo se za informacije in sploh postanejo pasivni.

Nekateri tudi ne želijo, da bi delavci veliko vedeli, kajti kdor preveč ve, je lahko »nevaren«.

Znano je, da je mogoče ljudi ki ne vedo ničesar, mnogo lažje voditi, kot ljudi, ki so o stvareh poučeni.

Samo za uspešno opravljanje dela je potrebno bistveno manj informacij kot za gospodarjenje z rezultati dela.

Boljšemu informativnemu sistemu v SRS je zadnje čase posvetila veliko zanimanje in pozornost tudi skupščina SRS (sekretariat za informacije).

Prav skupščina SRS je bila tudi pobudnica za ustanavljanje takojimenovanih informacijskih dokumentacijskih centrov: (INDOK centrov). Glede na to je organizirala razne posvete in seminarje.

Ustanovitelji INDOK centrov v združenem delu krajevnih skupnosti, občinah in v republiki so vsi tisti, ki jim ustava nalaga skrb za samoupravno delegatsko obveščanje:

- skupščine družbenopolitičnih skupnosti
 - skupščine samoupravnih interesnih skupnosti
 - družbenopolitične organizacije
 - organi samoupravljanja
- Ena od glavnih nalog IN-

DOK centrov v delegatskem sistemu je prav gotovo posredovanje informacij. Poleg te naloge pa se INDOK ukvarja še z zbiranjem, pregledovanjem, urejanjem, klasificiranjem, razmnoževanjem in kopiranjem gradiva, arhiviranjem, ter izdajanjem primarnih ali sekundarnih dokumentov, ki bi bili na voljo delegatom in razumljivi vsakemu uporabniku, ki bi želel določeno informacijo.

Tak INDOK center bo kmalu ustanovljen v naši občini. Ta center naj bi zbiral gradiva in informacije iz drugih obstoječih virov.

Zato bo tu zelo važna vzpostavitev vseh možnih oblik medsebojnega sodelovanja, nudenja strokovne pomoči, zamenjave in posredovanje informacij itd.

Tudi naša delovna organizacija bo sodelovala z občinskim INDOK centrom na ta način, da mu bo sproti posredovala določene vire informacij.

Enako pa bomo tudi mi lahko koristniki informacij, ki se bodo zbirale v tem INDOK centru.

Anuška STARMAN

Obiskali sta nas znani zdravnik Franja in Pavla. Povedali sta marsikaj zanimivega

Ne sramuj se svojega jezika

Zaradi poučnosti objavljamo sestavek v »Delu« 13. marca 1976

Te roteče besede je častiti oče Marko Pohlin naslovil na Slovence pred dobrimi dvesto leti. Z njimi je opozoril na omahujočo veljavo slovenskega jezika med kranjskimi Slovenci (Kranjci); njegova Kranjska gramatika, v katere uvodu je priobčil sestavek s tem naslovom, je izšla leta 1768.

Avtor tega spisa, te označbe jezikovnega stanja med Slovenci najbrž ni slutil, da je poleg tega dokaj točnih ugotovitev o trenutnem stanju stvari v jeziku, kateremu je po rodu sam pripadal in s katerim se je tudi ukvarjal, predstavil eno najznačilnejših karakteristnih potez Slovence, naj bo včerajšnjega ali današnjega, oziroma Slovence v povprečju nasploh.

Kako je Pohlin s odkritjem tega dokaj nesimpatičnega nagnjenja svojih rojakov k samoponižujočemu zatajevanju svoje resnične biti daleč prerasel svoj čas, o tem se danes lahko prepričamo takorekoč na vsakem koraku. V grobem bi lahko rekli, da je veljava slovensčine med Slovenci samimi v celem teža kot kaj trdnjša, kot je bila v Pohlino časi. Če bi bilo kaj bistveno drugače, verjetno ne bi bil potreben javni poziv vodstva socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, naj slovenska podjetja označujejo svoje izdelke, vsaj tiste, ki jih prodajajo na slovenskem trgu, v slovenščini in ne v angleščini ali srbohrvaščini.

Domala vsi Srbi in Hrvatje, s katerimi je nanesla beseda o slovenščini, so potrdili, da se je slovensčine izdelke

naučiti, vendar ne toliko zaradi tega, ker je slovenščina za učenje težka, temveč bolj zaradi tega, ker se redkokateri Slovenec hoče z Neslovincem, zlasti z Jugoslovancem celo doma, v svojem večinskem okolju, pogovarjati po slovensko. Čim Slovenec opazi, da si Jugoslovanci z onkraj Sotle, bo takoj, po nekem nezavednem refleksu, začel tolči tisto obupno jugoslovanščino, ki se je je naučil bodisi pri vojaki ali pa pri poslovnih pogovorih s polpismenimi trgovskimi potniki ali delavci.

Ko sem bil v Zagrebu, so mi nekateri Hrvati potožili, da Slovence skoraj ni mogoče pripraviti do tega, da bi z njimi govorili slovensko tudi če ga pozovejo k temu ali naprej povedo, da dobro razumejo naš jezik. Ker Slovence ne razločuje hrvaščine od srbščine, govori, kot reče, to tisto jugoslovanščino, ki žali uho izobraženega Hrvata ali Srba prav tako kot naš žali tista jugoslovanščina, ki jo tolčejo zlasti neizobraženi priseljenci z juga. Zakaj kakor oni mislijo, da govorijo slovensko, če si zapomnijo kakšen prmejduš, ped-sem, kam greš in še nekaj takih, tako tudi Slovenec, ne da bi vedel, tolče nekaj, kar je žalostno poslušati.

Se posebej pa poslovnemu ali političnemu Slovincu niti na misel ne pride, da bi na kakšnem mešanem »medrepubliškem« sestanku razložil svoje stališče v svojem jeziku in da zaradi tega, ker to počne v tisti strahoviti jugoslovanščini, že vnaprej izgublja vsakršno prednost, ki bi jo sicer lahko imel. Gre za

psihološki učinek — z drugim jezikom je celo v domačem okolju, ne da bi se tega prav zavedal (kar je najslabše) nasproti sogovorniku v slabšem položaju, in to ne le kot osebek, temveč tudi zaradi zmanjšane lastne izrazne sposobnosti. Takale jugoslovanščina je namreč lahko le konvencija za najnujnejše potrebe, je jezik za sporazumevanje o najosnovnejših stvareh, medtem ko izrazne finese pozna le srbščina, hrvaščina, slovenščina, madežonščina.

Menim, da ni treba posebej razlagati, kako silno pomembne so pri političnih in poslovnih pogovorih prav finese in prav nič se ni treba čuditi lahkoti, s katero, denimo Srb obvlada svojo besedo in s tem tudi tak in tak položaj. Oni prednost podobnosti med našimi jeziki s pridom porabljajo, mi pa si tega preprosto ne upamo delati.

Izrazna, pa tudi drugačna okornost političnega in poslovnega Slovence izhaja iz njegove odtujenosti samemu sebi. Na večini pogovorov, ki se jih udeležuje, govori »jugoslovanščino« in tega se sčasoma tako navzame, da izgubi sleherni jezikovni čut za materinščino.

Ko smo se nekoč pogovarjali o teh stvareh, je nekdo opozoril na še eno našo posebnost, zaradi katere smo Slovenci po pravici predmet zasmehljivih šal. Če bo recimo Čeh kaj vprašal Slovence, mu ta ne bo odgovoril po slovensko ampak v srbohrvaščini, čeprav bi ga Čeh kot Slovence morda še bolje raz-

zumel. Če sem hodil po Zagrebu, sem se lahko povsod pogovarjal po slovensko in povsod so me razumeli, le tu in tam je bilo treba pojasniti kako besedo. Nihče ni imel nič proti slovenščini, nasprotno, imel sem občutek, da jo radi poslušajo.

Proces odtujevanja od lastne kulture in njene najeminentnejše stvaritve, jezika, ne more voditi drugam kakor k neizogibnemu podrejanju oziroma k šovinističnim reakcijam. S takim odnosom do lastnega jezika, s tem za-

nesljivim namenjem na še pomanjkljive samozvesti, delamo iz našega jezika manjšinski jezik po značaju, jezik, ki ga smemo govoriti le sami med seboj. Težko je gledati, kako malo razumemo pomen tistega, kar se dogaja tam za mejo, nam vsem na oči, namreč da je jezik precej več kot zgolj jezik, da je obenem znamenje človekove veljave in njegovega dostojanstva.

Jugoslavija je vendar skupnost enakopravnih narodov.

VIKTOR BLAŽIČ

Ali lahko vsi tako?

Bilo je 20. marca okrog 11 ure. Zame je bila prosta sobota, za večino pa delovni dan in to v korist KS Ziri.

Pridem v portirnico Alpine nekaj zasebno vprašat vratarja, kar pozvoni telefon, ker vratarja trenutno ni dvignem slušalko in rečem — prosim: Oglasi se neka tovarišica iz Skofje Loke: »Pavle ali si javil, so mi poslali osebni avto v Skofjo Loko, že drugič telefoniram,« povem samo, da trenutno tu ni vratarja in odložim.

Nato začnem razmišljati.

Smo že precej časa ne samo v alpskem, ampak v zveznem merilu strogega kriterija štednje in iskanja skritih rezerv. Stalno se poudarja, štedimo pri materialu, času, dnevnih, itd.

Sedaj pa k stvari: ali ta (bila je tovarišica) oseba res nima nobenega čuta

odgovornosti do družbe in njenih materialnih dobrin in si upa iz Skofje Loke trikrat telefonirati in naročati osebni avto, da jo pride iskat, ko ima vsako uro redni avtobus za Ziri. Kaj si tak človek sploh misli da je, in kdo so tisti, ki na take pozive podpisujejo potne naloge. Kje je kontrola vodilnih.

Ker dobro vem, da to ni osamljen primer mislim, da bi bilo tudi v tej smeri potrebno malo več čuta osebnih odgovornosti vsakega posameznika, čeravno to niso navadni delavci in bolj trde roke vodilnih, ker včasih zve kaj takega tudi navaden delavec in ker se gre za dinar, mislim, da je v tem soudeležen tudi neposredni proizvajalec.

Take ljudi bi bilo pa treba razkrinkati in dati v naš časopis.

T. M.

O poglobljanju in obogatitvi delegatskega sistema

Izhajajoč iz sklepov Republiške konference SZDL Slovenije z dne 31. 3. 1975, sklepov 5. seje Centralnega komiteja ZKS in na podlagi razprave, predlogov in stališč so delegati občinske konference SZDL Škofja Loka na 2. seji konference soglasno sprejeli naslednje sklepe in stališča delovanja delegatskega sistema in delegatskih odnosov v naši občini:

1. Pospešeno delati na tem, da bodo delegacije v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnosti in vseh temeljnih samoupravnih skupnostih v občini postale nosilec vsega družbenega sporazumevanja, dogovarjanja in odločanja v svojih sredinah. Na zborih in Skupščini občine ter skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti pa usklajevalec skupnih, ožjih širših družbenih interesov naših delovnih ljudi.

2. Povečati aktivnost sodelovanja z delegacijami v vseh organih samoupravljanja v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah, občinski

skupščini in njenih organih ter skupščinah samoupravnih interesnih skupnostih.

3. V samoupravnih aktih ortih organizacij združenega dela in krajevnih skupnostih dosledno določiti status delegatov, njihove pravice in dolžnosti, način oblikovanja stališč in predlogov ter njih usklajevanje s samoupravnimi organi, delovnimi ljudmi in občani. Pri tem zagotoviti takšne pogoje za delovanje delegacij in delegatov, da bodo pri odločitvah prihajali do izraza neposredni interesi delovnih ljudi in občanov.

4. Skupščine in zbornice samoupravnih interesnih skupnosti, ki so enaki zborom občinske skupščine je potrebno začeti takoj vključevati v enakopravno odločanje z zbori občinske skupščine. To vključevanje narekuje tudi spremembo in dopolnitev statuta Občinske skupščine in izdelavo poslovnika.

5. Delegacije morajo prevzeti večjo vlogo za dajanje pobud za delo Občinske skupščine in njenih zborov ter dela skupščin in njenih zborov samoupravnih interesnih skupnosti.

Raste nov rod športnikov

Če se bomo držali reda v zobnih ambulantah, ne bo čakanja

Občani se pritožujejo, da so čisto v zobnih čakalnicah vrste, da dolgo časa ne pridejo na vrsto, da se jih prenaroča na drugi dan itd.

Da bi pomanjkljivosti obojestransko odpravili, predlaga zdravstvena služba naslednje:

1. Obojestransko spoštovanje dogovorjenih datumov in ur — ni dovolj, da se le zobozdravniška ekipa drži spregajeta urnika, tudi vsi občani morajo spoštovati naročene dneve in ure. Zato dobi vsak občan kartonček, z dnevom in ure naslednjega obiska v zobni ambulanti. Zelo zavrovancev se upoštevajo — kolikor je to mogoče pri vpisovanju dneva in ure na kartonček, ne pa kasneje.

2. Izven naročene ure in dneva bodo prišli na vrsto le tisti nenaročeni pacienti, ki iščejo zobozdravniško pomoč v nujnem primeru (bolečine, otekline, itd.).

3. Občani, ki so naročeni na določen dan in uro, naj pridejo v zobno čakalnico naj bo celotna prezgodaj.

4. Bolnik, ki je prišel v zobno čakalnico pravočasno, ima prednost pred tistimi, ki je prišel sicer pred njim, pa je svojo uro zamudil.

5. Občan, ki je prišel na zdravljenje na določen dan in uro, bo prenaroden na prvi naslednji prosti čas.

6. Zobozdravstveni delavci ne morejo in niso dolžni nositi odgovornosti za paciente, ki ne prihajajo točno v zob-

no ambulanto in zato ne pridejo na vrsto, niti niso prisiljeni, da bi podaljševali redni delovni čas zaradi tistih, ki navaliijo v zobno ambulanto proti koncu delovnega časa.

7. Bolniki naj pridejo v zobno ambulanto v nujnem primeru pravočasno. Tisti, ki jih boli zob čez dan naj ne poskušajo zmanjšati bolečin s tabletami, kajti prisiljeni bodo iskati pomoč ponoči. Le, če se pojavijo prve bolečine ponoči, smejo počakati do jutra. Tedaj pa naj pridejo v ambulanto takoj zjutraj.

8. Nega zobovja mora postati eden osnovnih principov splošne higiene vsakega človeka in ne le privilegij razgledanih ljudi. Tudi to bo doprineslo k rešitvi sedanjih problemov v zobozdravstvenem varstvu občanov.

Urniki dela v zobnih ambulantah v ZIREH

— ponedeljek, torek, sredo in četrtek — VES DAN

— petek — SAMO DOPOLDNE

Ko redna zobna ambulanta v vašem kraju ne dela, se obrnite v resnem slučaju na dežurno ambulanto v Zdravstveni dom Škofja Loka (tel. št. 60-440) in dežurna sestra bo skušala najti za vas zobozdravnika.

Redna dežurna ambulanta v Zdravstvenem domu Kranj je odprta vsako soboto cel dan, v ZD Škofja Loka pa le dopoldne.

Odgovorni zobozdravnik: dr. Majda Sušteršič

Vodja TOZD dr. Tone Košir

Naše telo — naša in družbena skrb

Pomen rekreacije je v tem, da vzdržujemo in dvigamo telesne sposobnosti vsakega posameznika. Zmotno je misliti, da je športna in rekreacijska aktivnost domena mladih. Človeški organizem pa je sposoben sprejemati in izvajati največje obremenitve, tako duhovne kot telesne (psihomotorne), do 27. leta starosti. Potem pa se krivulja sposobnosti z leti počasi ustali in končno sredi tridesetih let prične počasi padati. Potrebna po gibanju, oziroma merjenju svojih sposobnosti pa ostane v človeku tudi v zrejših letih velika.

Seveda pa vsak nima možnosti, da bi si lahko privoščil vsakodnevne izlete v naravo, kolesarjenje, igranje s svojimi otroci ipd.

V ta namen oziroma iz teh razlogov pa se po svetu hitro razvijajo oblike telesne dejavnosti za vse, ki si zaradi objektivnih razlogov ne najdejo časa za sprostitev in za krepitev lastnega telesa.

V ospredje zanimanja strokovnjakov so sedaj stopili delavci iz neposredne proizvodnje, s tekočih trakov, pisarn in drugih delovnih mest, kjer je možnost gibanja omejena. S preprostimi vajami, ki naj bi jih delavci izvajali — 2–3 minutnih odmorih v toku delovnega dne in med glavnim odmorom, poizkušajo izboljšati počutje, telesno pripravljenost in storilnost vsakega posameznika. Veliko skrb pa

povzročajo tudi izkoriščanju prostega časa v domačem okolju.

In kako naj preprosto človek skrbi za svoje počutje in zdravje? Krvni obtok pospešimo že takoj zjutraj s 5–10 počepi ob odprtem oknu, nekaj razteznimi vajami in lahkotnim tekom do službe, če nisi preveč oddaljen. Več urno neprekinjeno sedenje za stroji in pisalnimi mizami zelo izčrpa energijo iz našega organizma. Izkoristimo trenutke odhodov na WC ali na »čik« povz, tudi za nekaj počepov, posebno pozornost pa posvetimo dihalnim vajam, saj v krvi zelo primanjkuje kisika.

Pomilovalni pogledi sodelavcev naj nikogar ne ovirajo in naj nikomur ne jemljejo poguma, saj vsak, ki se sramuje svojega telesa, dokazuje svojo nizko kulturno ravno.

In kako naj izkoristimo soto bote in nedelje?

Ozdravimo (rekreacija, recreatus — ozdravitev) svoje psihomotorične funkcije z gibanjem v naravi. Tempo življenja v današnji dobi je izredno hiter in marsikdo si v hlastanju za materialnimi dobrinami tega sveta ne privoščiti nekaj trenutkov za svoje zdravje in zdravje svoje družine. Hitra hoja in lahek tek po gozdu, mehkih jaskah in senožitih, kjer je čist zrak in mir, vse to pozitivno vpliva na človekove duhovne in fizične sposobnosti. Starši, iz-

koristite prosti čas tudi za igranje s svojimi otroci in spoznali boste, kako zahtevne in utrudljive so igre vaših nadobudnežev. Obstaja pa še mnogo drugih oblik sprostitve: delo na kmetih, planinstvo, kolesarjenje, plavanje, igra z žogo...

V Sloveniji so sedaj po zgledu nordijskih držav zelo razširjene trim akcije kot na primer: naučimo se plavati, trim kolo za zdravo telo itd. Razveseljivo je, da se delovni ljudje teh akcij mnogoštevilno udeležujejo in s tem dokazujejo potrebo po športnih aktivnostih v kolektivih. V Ljubljani in drugih večjih mestih, kjer je večje število športnih objektov, so med kolektivni organizirana medsebojna tekmovanja v malem nogometu, odbojki, namiznem tenisu, streljanju in šahu. Ker tudi v našem kraju oz. v naši občini obstaja večje število športnih objektov, je mogoče izvedba podobnih tekmovanj tudi v naši krajevni skupnosti.

Prepričan sem, da bi nalegala tako v našem, kot tudi v drugih kolektivih na podporo in velik odziv vseh delovnih ljudi. Seveda pa bo za samo izvedbo teh tekmovanj potrebno nekaj več dobre volje vsakega posameznika, v naši krajevni skupnosti pa pogrešamo tudi nekoga, ki bi s svojo strokovnostjo znal organizirati akcije, ki bi vključile večje število ljudi, ki si žele športne in rekreacijske sprostitve.

Iztok Andreuzzi

Kaj je to glasbena mladina?

Glasbena mladina Slovenije, kolektivni član ZSMS v okviru SZDL, je član Muzičke omladine Jugoslavije in obenem član Mednarodne organizacije Glasbene mladine (FIJM). Glasbena mladina je družbeno in vzgojno-izobraževalna organizacija, ki s svojo dejavnostjo prispeva k skupnemu razvoju kulture in socialističnih odnosov ter vpliva na estetsko in kulturno vzgojo mladih samoupravljalcev. Naloge Glasbene mladine so razvijati kulturno in še posebno glasbeno življenje in ustvarjalnost mladih, ostriti moralno in umetniško presojo glasbenih in drugih del in se zavzemati za uresničevanje kulturnih želja in potreb svojih članov in okoliš, v katerem živijo in delajo.

Glasbena mladina organizira kulturne in umetniške dejavnosti — animirane koncerte, srečanja, tekmovanja, festivale in podobne manifestacije, snuje klube, aktivne, društva in ansamble.

Planinci — smučarji so tekmovali

Tudi žirovski planinci so se razveselili obilice snega, in so pripravili kar dvoje tekmovalj. Prvo, v marcu, je bilo v obliki tekme za trening, drugo, »ta pravo« pa je bilo aprila v Enjavevi dolini v Mrzlem vrhu. Sončna stran doline se je kopala v soncu, na obojni pa so se pomerili vrli planinci.

Pionirji, pionirke in članice so tekmovali na krajši progi, medtem, ko so ostali tekmovalci morali prav na vrh.

Po skupinah so zmagali: mlajši pionirji — Podobnik Mojca; starejši pionirji — Podobnik Marko; članice — Loštrek Simona; člani do 35 let — Oblak Marjan; veterani — Trček Silvo.

Skupaj je tekmovalo 45 smučarjev — planincev. Prvouvrščeni so dobili diplome in praktična darila, veteran z največjim časom pa z domačo klobaso obkrožen liter.

Drugo leto še številnejel
T. K.

V gorah kažemo svojo kulturo

Sredj marca je PD Ziri v sodelovanju s PD Sovodnj organiziralo tečaj za planinske vodnike. Tečaj je bil na Kravcu, vodili pa so ga znani alpinisti in gorski reševalci iz Kranja.

Tako se nas je zbralo sredi popoldneva ob spodnji postaji žičnice dvanajst najbolj strupenih hribovcev. Žičnica nas je hitro zvozila na Kravec. Bili smo že malo pozni, zato je sedežnica proti vrhu že prenehala obratovati. Kaj sedaj? Nismo dolgo premišljevali. Naložili smo si »omare« na grbe in ugriznili v kolena. Naš cilj je bila kočja gorske reševalne službe iz Kranja. Do nje smo prispeli malo pred nočjo. Kranjski planinci so nas pristrčno sprejeli. Počakali smo še na tovariše iz Sovodnja, ki so prišli malo za nami. Po okusni večerji, ki nam jo je pripravila oskrbnica, je vodja tečaja Albin Vidmar tečaj odprl in nas za uvod seznanil z delom in mestom planinskega vodnika. Zaradi vse večjega obiska naših gora je tudi vse več nesreč. V gore zahajajo tudi nezkušeni ljudje, ki so zaradi neznanja največkrat žrtve nesreč. Mnogi pa se v hribi obnašajo nekulturno, trgajo cvetje in svinjajo okoli. Da pa bi ljudje hodili v gore čimveč in čimbolj organizirano in, da bi se izognili vsem škodljivim pojavom, je potrebno, da si planinska organizacija vzgoji čimveč planinskih vodnikov — mentorjev. Ti naj bi vodili v gore organizirane skupine, odgovarjali za njihovo varnost, in vzgajali ljudi v dobre, kulturne planince.

Kdalu smo se razgubili na podstrešju, kjer so nas čakali pogradi. Lestj v planinskih kočah sicer ne poznajo hotelskega udobja, prespati pa se na njih da kar prijetno.

Posebno še zato, ker je spanje še slajše, če nekdo v bli-

žini »žaga drva« ali pa »brusi kos«. Tudi tistih par kosti, ki jih začutiš zjutraj, ni vredno, da bi omenjal.

V soboto smo vstali, pozajtrkovali, potem pa pričeli z delom. Predsednik PD Kranj, tovariš Ekar nam je pripovedoval o zgodovini in organizaciji planinstva pri nas in po svetu.

Do kosila smo poslušali načelnika GRS Kranj, tovariša Emila Herleca. Zelo zanimivo je govoril o gorski reševalni službi. Popoldne pa smo se opremili z vrvmi, cepini in derezami ter odšli na teren. Vreme nam je bilo naklonjeno. Sonce je pripekalo z vso močjo, tisti dan je bil za smučarje pravi raj. V dolini za kočjo smo imeli praktične vaje iz navezovanja na vrh, varovanja gibanja z redezami in cepinom...

Zvečer nam je Robert Gabršček spregovoril še o vremenu in nevarnostih v gorah. Najzanimivejše je bilo poglavje o snežnih plazovih.

Večer smo posvetili medsebojnemu spoznavanju. Tistih nekaj uric je minilo v pravem planinskem vzdušju, kakršno je lahko samo v gorah. V višini nad tisoč metrov ni raznih »gospodov«, nazivov, ki jih kdo doseže v poklicu, ali pa zoprnega vikanja. Kravate pa se strižejo!

V nedeljo dopoldne smo imeli še naslednje teme: organizacija in izvedba izleta, varstvo narave in prva pomoč. Skratka, tečaj je bil zelo pester, za dva dni skoraj preveč. Sicer pa nam niso ubijali v glave kakih posebnih modrosti. Večinoma smo kot aktivni planinci vse že nekoliko poznali. Tečaj sam je bil zelo dobro organiziran, za kar se lahko zahvalimo PD Kranj. In kakšna je bila cena? Prevoz od doma do Kravca in nazaj je plačalo naše društvo, bivanje v koči pa vsak sam. Na dan je to sneslo samo pet

starih tisočakov, komaj tolko, da je imelo kranjsko društvo povrnjene stroške. Predavatelji pa za svoja predavanja niso zahtevali ničesar. Torej, še enkrat hvala vrlim planincem iz Kranja, ki so nam omogočili bivanje na Kravcu.

Popoldne smo se udeleženci tečaja še slikali, potem pa smo jo odkurili v dolino, kjer smo počakali kombije. To, da je nekdo prinesel v nahrbtniku domov veliko opeko, pa naj zamolčim, saj je to že druga zgodba...

Lepo je hoditi v gore, kar se kaže tudi v vse večjem obisku naših planin. Naval iz dolin pa prinaša s seboj tudi mnogo senčnih strani. Zato naj se vsak obiskovalec zaveda teh stvari:

1. Izbere naj si turo, ki ji ne bo kos, četudi je v spremstvu kakšen zelo izkušen planinec.

2. Trganje planinskega cvetja — tudi najredkejšega — je seveda dovoljeno, zato naj vsakdo namesto nahrbtnika vzame s seboj koš, ki je za take častne podvige zelo primeren.

3. Odmetavanje raznih odpadkov, kot so steklenice, plastična embalaža in papir je zelo lepa čednost in v današnjem času pohvale vredna vrlina. Zato odmetujte odpadke od naših gorskih stez, da se markacistom ne bo treba truditi z markiranjem.

Matevž PECELIN

OBVESTILO

Žirovski samopostrežni trgovini bosta odslej ob sobotah odprti od 7.—12. ure.

Enkrat mesečno (prvo soboto v mesecu) — pa bosta izmenoma odprti od 7.—19. ure.

To je vsklajeno tudi z delovnim koledarjem Alpinca.

Zanimivosti

Manjši promet usnjarske industrije v ZRN

Promet usnjarske industrije ZRN je bil v prvih osmih mesecih t.l. za 12 % nižji kot v istem razdobju 1974 in je dosegel vrednost 490 milij. DM. Izvoz je nazadoval za 9 % na 157 milij. DM, medtem ko je uvoz porasel za 8 % na 408 milij. DM. Uvozni delež pri preskrbi domačega tržišča se je zvišal na približno 55 %. Uradni indeks cen je bil s 125,5 (1970 = 100) na isti ravni kot konec 1974. Zaposlenost panoge je zaradi manjšega števila obratov zadovoljila. V preostalih 130 obratih z 8700 zaposlenimi uvedba skrajšane delovnega časa ni bila potrebna. (TS)

Vir: Frankfurter Allgemeine
262, 11. 11. 1975

ZDA ostajajo največji izvoznik na svetu

ZDA so tudi lani zadržale svoj položaj najpomembnejše izvozne države na svetu. Na drugem mestu, čeprav daleč za ZDA, je ZRN. Medtem ko je izvoz ZDA porasel lani za 7,5 %, je izvoz ZRN celo nazadoval. Ameriški izvoz je lani dosegel vrednost 106 mlrd. \$, zahodnonemški izvoz pa blizu 90 mlrd. \$. V celotnem svetovnem izvozu so ZDA udeležene s 14 % (1950: 18 %), delež ZRN pa je znašal 12 % (1950: 3,6 %). Nasprotno se je razvijala trgovinska bilanca. Od leta 1965 je ZDN prigospodarila izvozni presežek 230 mlrd. DM, medtem ko je ostala ameriška zunanja trgovina od leta 1968 dalje deficitarna. (TS)

Vir: Frankfurter Allgemeine
14, 17. 1. 1976

Tile pravkar začnajo. Ali bodo postali dobri smučarji in predvsem dobri športniki?

Veliko je odvisno že od primerne vzgoje. Zato — čimprej vrtec!